

Мен Марғилон механика заводида 43 йил меҳнат қилдим. Корхонанинг 8 фойзлик улушига эгаман. Ҳозирда корхонадаги ушбу улушимни олиб чиқиб кетмоқчиман. Буни қай тартибда амалга оширсам бўлади?

6 бет

Ота-оналар лицей ўқитувчиси Инобатхоннинг бир зумда ишни "пиштангидан" хурсанд бўлишган бўлса, Солижоннинг ҳузурига кириб, унинг ўктам овози-ю, "имкон борича ҳаракат қилишидан" кўнгиллари таскин топади.

9 бет

Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 30-yanvar, №5 (890)

Бош прокуратурада

Семинар

Муҳим вазифалар муҳокама қилинди

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг кенгайтирилган ҳайъат мажлиси бўлиб ўтди. Унда Бош прокуратура ҳамда Бош прокуратура ҳузурдаги Солик, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментининг таркибий тармоқлари раҳбарлари, шунингдек, вилоятлар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорлар, вилоятлар прокуратураларининг тегишли тармоқ раҳбарлари, департаментнинг ҳудудий бошқармалари бошлиқлари иштирок этдилар.

Салоҳиддин НИШОНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
прокурори

Лазизжон БАРАКАЕВ,
Бош прокуратура бўлим катта прокурори

Ҳайъат мажлисида прокуратура органларининг мамлакатда қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш, жиноятчилик ҳамда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидаги 2013 йилдаги фаолияти яқунлари муҳокама қилинди.

Шунингдек, ҳайъат мажлисида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, соғлигини сақлаш, кам таъминланган оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, иш ҳақини ўз вақтида тўлаш, оналик ва болаларни муҳофаза қилишга оид қонунчилик ижроси юзасидан назоратни кучайтириш ҳамда бу борада мутасадди идоралар томонидан йўл қўйилаётган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф эттишни зарур чораларини кўриш топширилди.

Айниқса, Вазирлар Маҳкамасининг мамлакатимизни 2013 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2014 йилги иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг маърузасидан келиб чиқадиган прокуратура органларининг вазифаларини амалга оширишга устувор аҳамият берилди.

Ҳайъат мажлисида вилоятлар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорларга аҳоли бандлигини таъминлашга қаратилган қонунлар, шу жумладан, Олий Мажлис Сенати томонидан тасдиқланган бандлик дастури ижроси жараёнида камчиликларга йўл қўйган мансабдор шахсларни қонунчиликка мувофиқ жавобгарликка тортиш борасида кўрсатма берилди.

Давлатимиз раҳбари томонидан прокуратура органларига берилган топшириқдан келиб чиққан ҳолда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга қаратилган қонун ҳужжатлари талабларининг аниқ ва сўзсиз ижросини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилиб, бундай субъектларнинг ҳуқуқий ҳимоясини янада кучайтириш лозимлиги таъкидланди.

2014 йилнинг "Соғлом бола йили" деб эълон қилинганлиги муносабати билан давлат идоралари ва нодавлат ташкилотлар томонидан бу борада чора-тадбирлар амалга оширилиши, ушбу масалаларга ажратилган маблағларнинг мақсадли сарфланиши доимий равишда ўрганиб борилиш юзасидан вазифалар юклатилди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг молия-ҳўжалик фаолиятига ҳар қандай ноқонуний аралашув иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича давлат дастурлари талабларига зид хатти-ҳаракат сифатида баҳолалиб, қоидабузарларга нисбатан қонунда белгиланган жавобгарлик чоралари қўлланиши, тадбиркорларга амалий ёрдам кўрсатиш, муаммоларини қонун доирасида ҳал этиш борасидаги прокурорлик назоратини "ичкилик билан давом эттириш ҳақида аниқ кўрсатмалар берилди.

Қишлоқ жойларда уй-жой, муҳандислик, транспорт коммуникациялари тармоқлари ва инфратузилма объектларини куриш ҳамда бу соҳани ривожлантиришга оид қонун ҳужжатлари ижроси устидан доимий назорат олиб бориш хусусида қатъий талаблар қўйилди. Қишлоқ ҳўжалиги соҳасида қонунлар ижросини назорат қилиш, деҳқон ва фермерларнинг ҳуқуқларини ҳимоялаш, қишлоқ ҳўжалигидаги суиистеъмолликларга барҳам бериш каби вазифаларни бажариш борасидаги фаолиятнинг самарадорлигини янада ошириш белгиланди.

риш борасидаги фаолиятнинг самарадорлигини янада ошириш лозимлиги белгиланди. Вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, умумтаълим мактабларининг 9-синф битирувчиларини таълимнинг кейинги босқичига тўлиқ жалб этиш ҳамда қизларни эрта турмушга бериш ҳолатларига чек қўйишга ҳамда касб-хунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштириш масалалари алоҳида тилга олиниб, бу соҳада ўрнатилган назорат самарадорлигини янада ошириш зарурлиги қайд этилди.

Хуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг жиноятчиликка қарши курашиш борасидаги фаолияти мувофиқлаштирилиб, улар ўртасида ўзаро ҳамкорлик таъминланиб келинганлиги таъкидланди ва бу борада кенг жамоатчиликни жалб қилиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Шу жумладан, одам савдосига қарши курашиш борасидаги ишларни жадаллаштириш ва бунда тезкор имкониятлардан самарали фойдаланиш талаб қилинди.

Шулар билан бирга, ҳайъат мажлисида прокурор назоратининг бошқа айрим йўналишларида камчиликларга йўл қўйилганлиги қаттиқ танқид остига олинди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Р.Қодиров томонидан вилоятлар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурорлар, тармоқ раҳбарларига қонунлар ижроси устидан таъсирчан назоратни таъминлашда масъулиятни кучайтириш, Бош прокуратура ҳузурдаги департамент ҳамда унинг ҳудудий бошқармалари бошлиқларига фаолият самарадорлигини янада ошириш борасида қатор талаблар қўйилди.

Ҳайъат мажлиси якунида қўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди ва ижросини таъминлаш учун жойларга юборилди.

Бош прокуратурада "Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва уларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш бўйича прокурорлик назоратининг долзарб вазифалари" мавзусида илмий-амалий семинар бўлиб ўтди.

Долзарб масалага бағишланди

Унда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Қоракалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоятлар прокуратураларининг соҳавий тармоқ раҳбарлари, Давлат солиқ қўмитаси ҳамда Бош прокуратура ҳузурдаги СВОЖДЛҚК департаментининг масъул ходимлари иштирок этди.

Семинарда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг 2014 йил 24 январь кунги ҳайъати мажлисида қўйилган вазифалардан келиб чиқиб, тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини кафолатли ҳимоялаш бўйича прокуратура органларининг олдига қўйилган муҳим вазифалар муҳокама қилинди.

Шунингдек, солиқ ва бюджет сиёсатининг 2014 йилги асосий йўналишлари, солиқ қонунчилигига киритилган ўзгаришлар, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига яратилаётган имтиёзлар ҳақида фикр алмашилди.

Семинар иштирокчилари нафақат мамлакатимизда, балки нуфузли халқаро ташкилотлар томонидан юртимизда тадбиркорлик субъектларига берилаётган жуда катта эътибор ва яратилган шарт-шароитлар ижобий эътироф этилаётганлигини таъкидладилар.

Тармоқ прокурорлари фаолиятлари давомида назорат қилувчи органлар томонидан тадбиркорлик субъектларига нисбатан турли бюрократик тўсиқлар қўйиш, улар фаолиятига ноқонуний аралашуш, тадбиркорлик субъектнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини кечлаш каби суиистеъмолчиликларни аниқлаб, айбдор ходимларга нисбатан қатъий чоралар кўриб боришлари таъкидланди.

Семинар якунида тадбиркорлик субъектларини ҳимоя қилиш прокуратура органларининг энг асосий вазифаларидан бири эканлиги таъкидланиб, бу борада самарадорликни янада ошириш бўйича зарур тавсиялар ишлаб чиқилди.

Бош мақсадимиз — қонун устуворлигини таъминлаш

Мамлакатимизда жамият ҳаётининг турли жабҳаларида ижтимоий-иқтисодий ислохотлар изчилик билан амалга оширилмоқда. Очiq демократик ҳуқуқий давлат куриш ва кучли фуқаролик жамиятини шакллантириш мақсадида бутунлай янгича бўлган бошқарув тизими яратилди, мамлакатимизнинг ўзига хос узоқ муддатли ривожланиш стратегияси белгилаб олинди.

Мустақилликка эришилган дастлабки кунлардан бошлаб Республика Президентининг бевосита раҳбарлигида ва ташаббуси асосида давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларини босқичма-босқич ислох қилиш ва либераллаштиришга, қонунчиликни такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Мамлакатимизда "Обод турмуш йили" деб ном олган 2013 йилда давлатимизнинг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий ҳаётидаги муҳим ислохотлар янги босқичга кўтарилди. Юртбошимиз Бош Қонунизм қабул қилинганлигининг 21 йиллигига бағишланган танали маросимдаги "Амалга ошираётган ислохотларимизни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти куриш — ёруғ келажикимизнинг асосий омилдир" номли маърузасида "Фақатгина биз танлаган босқичма-босқич, тадрижий ривожланиш йўли халқимизнинг кўзлаган эзгу ниятларга эришишга, замонавий демократик талабларга жавоб берадиган давлат, инсон манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликлари энг олий қадрият бўлган, қонун устуворлигини таъминлайдиган жамият барпо этишга алоҳида келиши муқаррар", деб алоҳида таъкидлади.

Мамлакатимизда "Обод турмуш йили" деб ном олган 2013 йилда давлатимизнинг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий ҳаётидаги муҳим ислохотлар янги босқичга кўтарилди. Юртбошимиз Бош Қонунизм қабул қилинганлигининг 21 йиллигига бағишланган тан

/Давоми 3-бетда/

Республикада хорижий мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларни йўлга қўйиш, маҳсулотларни экспорт ҳамда импорт қилиш билан шуғулланиш амаллаги бир қатор қонун ва қонуности ҳужжатлари билан тартибга солинган.

Қонунларга амал қилиб фаолият юритаётган ишбилармонлар, шу жумладан, яқка тартибдаги тадбиркорлар ўзлари ишлаб чиқараётган маҳсулотларни чет элларга экспорт қилиш имкониятидан фойдаланишмоқда. Қонуний тарзда хориждан келтирилган маҳсулотларни эса савдога чиқаришмоқда.

Бизга маълумки, экспорт ва импорт қилинаётган товар-моддий бойликлар, ускуна ва жиҳозлар, озиқ-овқат маҳсулотлари божхона кўригиндан ўтказилиши, декларация қилиниши лозим. Буларга амал қилмай, божхонага оид қонун ҳужжатларни бузиб, четга ёки четдан хуфиёна товар-моддий бойликларни ўтказишга уринганлар эса қилмишларига яраша қонуний жазоландилар.

2013 йил 13 август куни олинган тезкор маълумотлар асосида чегара кўшинлари ва божхона ходимлари томонидан

Жиноят сўқмоғи йўқ қилинди

Бешарик туманининг қўшни республикага чегарадош бўлган Андархон қишлоғидаги ҳеч ким яшамайдиган қаровсиз ҳовли холислар иштирокида кўздан кечирилганда, яшириб қўйилган, хуфиёна тарзда қўшни мамлакатдан олиб ўтилган, божхона декларацияси бўлмаган писта маҳсулотлари, автомобиль эҳтиёт қисмлари ҳамда газ редукторлари топилди, расмийлаштириб олинди. Тергов жараёнида уларни чегарадан божхона назорати ўрнатилмаган айланма йўллар орқали олиб ўтган кимсалар аниқланиб, уларга нисбатан кўзғатилган жиноят иши суд мажлисларида қўриб чиқилди.

Аниқланишича, фуқаро О.Ходжиматова Тожикистон Республикасида 46 қоп писта маҳсулотини, Қўқон шаҳрида яшовчи Озод Ўтаев эса автомобиль эҳтиёт қисмлари ва газ редукторларини божхона назоратини четлаб, айланма йўллар билан қўшни мамлакатнинг Қонибодом шаҳридан Бешарик туманига олиб ўтиш ҳақида жиноий режа тузишган. Бешариклик И.Ақбаров пистани, Б.Қўқонов автомобиль эҳтиёт қисмларини айланма

йўллар орқали чегарадан олиб ўтиб беришни ўз зиммаларига олишган экан. Қўп миқдордаги юкларни чегарадан хуфиёна олиб ўтиб, манзилга етказиб бериш учун эса С.Рўзиев, О.Олимов, воёга етмаган шахслар — Б.Сувонқулов, Анвар ва Ахрор Воҳидовлар ҳам жалб этилган. Чегарадан хуфиёна олиб ўтилиб, Андижон шаҳрига етказиб бериладиган ҳар бир қоп пистага О.Ходжиматова 160 минг сўмдан, О.Ўтаев эса Қўқон шаҳрига етказилган ҳар бир қоп эҳтиёт қисмлар ва газ редукторларига 50 минг сўмдан "хизмат ҳақи" тўлашни ваъда қилади.

2013 йил 3 август куни жиноий гуруҳ аъзолари дастлабки 6 та қопдаги писта ва 4 та қопдаги автомобиль эҳтиёт қисмлари ҳамда газ редукторларини чегара ва божхона назорати ўрнатилмаган айланма йўллар орқали Бешарик туманининг Андархон қишлоғи ҳудудига олиб ўтадилар. Сўнгра судланувчи А.Исмоилов отасига тегишли "Дамас" русумли автомобилда автомобиль эҳтиёт қисмлари ва газ редукторларини Қўқон шаҳрига, яъни О.Ўтаевга, писта жойлаган

қопларни эса қўқонлик судланувчи И.Ақбаровнинг хонадонига элтиб беради. И.Ақбаров ўз навбатида қоплардаги пистани "Қўқон-Андижон" йўналишида қатнайдиغان автобус юкхонасига жойлаб, О.Ходжиматовга жўнатиб юборади.

Жиноий гуруҳ аъзолари 7 ва 11 август кунлари ҳамда 20 қоп пистани И.Ақбаровнинг хонадонига етказиб бериб, эвазига қилишларини хизмат ҳақларини олишади. И.Ақбаров пистани аввалгидек автобус юкхонасига жойлаб, Андижон шаҳрига жўнатаверади.

12 август куни эса 28 та қопдаги писта ва автомобиль эҳтиёт қисмлари ҳамда газ редукторларини Андархон қишлоғи ҳудудидagi қаровсиз ҳовлига яшириб қўйган "олгир"лар бу сафар юкни эгаларига жўнатишга улгуришмади. Қўшни мамлакатдан божхона назоратини четлаб олиб ўтилган жуда кўп миқдордаги, умумий қиймати 47 млн. 580 минг сўмликдан зиёд товар-моддий бойликлар чегара посбонлари ва божхона ходимлари томонидан хатлаб олинди, жиноят иши кўзғатилди.

Жиноий гуруҳ аъзолари-

Ғолибжон МИРЗАЕВ,
Ғарғона вилоят прокуратураси
бўлим прокурори

нинг қонунга хилоф равишда чет элга чиқиш ёки Ўзбекистон Республикасига кириш, воёга етмаган шахсини гайри-ижтимоий хатти-ҳаракатларга жалб этиш, божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузишдан иборат жиноятларни содир этганликлари терговда аниқланиб, суд мажлисида ишботини топди. Судланувчилар — Бешарик туманининг Андархон қишлоғида яшовчи, муқаддам судланиб, ахлоқ тузатиш ишлари содир этиш таянган, бироқ тузатиш йўлига ўтмаган, устига-устак уч нафар воёга етмаганларни ҳам жиноят қўчасига етаклаган Б.Қўқонов 7 йил-у бир ой муддатга, муқаддам жиноий жавобгарлик қилмаганларни ҳам жиноят иши амнистия акти асосида тугатилгандан ўзига тегишли хулоса чиқармай, такрор жиноятга қўл урган А.Исмоилов 6 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди. Жиноий гуруҳнинг бошқа аъзоларига ҳам қилмишларига яраша жазо тайинланди.

Инсонпарварлик ва бағрикенглик ифодаси

Саodat РЎЗМЕТОВА,
Хоразм вилоят прокуратурининг
катта ёрдамчиси вазифасини бажарувчи

Юртимизда ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ислохотлар изчил равишда амалга оширилмоқда. Буни фуқароларнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатлари тўлиқ таъминланганлиги мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2013 йил 12 декабрдаги "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма бир йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарори ҳам ана шундай эзгу мақсадга қаратилган.

Хоразм вилоят прокуратурасида ўтказилган вилоят идоралараро йиғилишида мазкур Қарор ижросини таъминлаш, бу борада мутасадди ташкилотлар олдига турган вазифаларга алоҳида эътибор берилди. Унда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар, вилоятдаги қатор бошқармалар, ташкилотларнинг раҳбарлари, "Маҳалла" жамоат фонди, "Нуроний" жамағатиси ҳамда давлат нотариот ташкилотларининг вакиллари иштирок этди.

Йиғилишида вилоят прокурори ўринбосари Ш.Абдуллаев маъруза қилди. Ушбу Қарор нафақат демократик жамиятнинг устувор тамойилларини, балки миллий қадриятларимизга хос бағрикенглик, меҳр-мурувват, инсонпарварлик каби фазилатлар моҳиятини ўзида мужассамлаштирган. Унда аёллар, жиноят содир этган вақтда 18 ёшга тўлмаган шахсларни, 60 ёшдан ошган эркакларни, чет давлатларнинг фуқароларини жазодан озод этиш назарда тутилган.

Ана шу муҳим ҳужжатда "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма бир йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Қарорини қўллаш тартиби ҳам белгилаб берилган. Унда амнистия бўйича жиноий жавобгарликдан ва жазодан озод қилинадиган шахсларга доир ишлар ва материалларни суд томонидан қўриб чиқиш тартиб-таомили белгиланган бўлиб, вилоятда шу асосда ишлар олиб борилаётти.

Хусусан, жазодан озод этилган шахсларнинг ижтимоий кўникмаси ва ҳимосига оид чораларни ўз вақтида самарали бажариш мақсадида жойларда ҳуқуқ-тартибот идоралари, судлар, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва маҳалла фуқаролар йиғинлари вакиллари билан иборат ҳудудий комиссиялар томонидан амалий ишлар давом этмоқда.

Шунингдек, Қарорнинг очик ва ошкора қўланилиши устидан жамоатчилик назоратини таъминлаш мақсадида ташкил этилган Олий Мажлис Сенати аъзолари, маҳаллий Кенгашлар депутатлари, Омбудсманнинг минтақавий вакили, тиббиёт ходимларидан таркиб топган ишчи гуруҳлари самарали фаолият юритмоқдалар.

Бундан ташқари, йиғилишида жазодан озод этилаётган шахсларнинг ижтимоий мослашуви ва ҳимосига қаратилган ишлар кундалик диққат-эътиборда бўлаётганлиги қайд этилди. Улар ўз вақтида тиббий қўриқдан ўтказилаётти, зарур моддий ёрдамлар кўрсатилаётти. Амнистия ҳақидаги қарор ижросини таъминлашда прокуратура, суд, ички ишлар идоралари, тиббиёт муассасалари ҳамда фуқаролар йиғинлари вакиллари ўзаро ҳамкорликда фаолият олиб боришмоқда.

Шу билан бирга, келгусида қарорнинг бажарилишини ўзо вақтида уюшқоқлик билан ташкил этиш масъулиятини ҳар бир тегишли ташкилот ва мутасадди чуқур хис қилган ҳолда иш олиб бориши зарурлиги таъкидланди.

Идоралараро йиғилишида қатор бошқармалар, идора ва ташкилотларга тегишли тавсиялар берилди.

Мамлакатимизда балиқчиликни ривожлантириш, аҳолининг балиқ маҳсулотларига бўлган талабини қондириш борасида мўйайн ишлар амалга ошириб келинмоқда. Маълумотларга қараганда, юртимиздаги мавжуд сув ҳавзаларида балиқларнинг 106 тури бўлиб, бу турлардан 5 таси Ўзбекистон "Қизил китоб"ида жой олган. Афсуски, нафсининг қулга айланган айрим кимсалар мўйайн даромад илминияда табиат ва сувости жонзотларига қирон келтиришдан ҳам тоймаяптилар.

Қармоққа илинган балиқчи

Фахриддин МУРОДОВ,
Миришкор туман прокурори ёрдамчиси

Миришкор туманининг Янги Миришкор қишлоғида яшовчи Зокир Қиличев балиқ овига отланишдан олдин пухта тайёргарлик кўрди. Резина қайиқ, тоқ кучайтиргич ва электр токига уланадиган қармоқни машинасига юклаб, ширин хаёлларга берилди. Тумандаги Ачинқўл ҳавзасида балиқ серб-лиги, яъни вақтда балиқ ови тақиқланган сабабли бошқа овчиларнинг бу ерга қадам босмаслиги унга омад келтириши мумкиндек туюлди-ю, ўғли Зоҳид ва қўшини Орифжон Гойиловларни машинасига миндириб, қўл томонга йўл олди.

Баҳорнинг илик кунларида сокин қўлда ғўжгон ўйнаётган балиқларни томоша қилиш кишига ҳузур бағишлайди. Бу манзара 3.Қўлчиқевнинг қўзига бўйлик, жарақ-жарақ пул бўлиб кўринди. Ҳамроҳларини машинада қолдириб, резина қайиқни сувга туширди. Унга тоқ кучайтиргич ва қармоқни орди. Балиқ овлашнинг ўз қонун-қоидалари бор. Балиқ овиди уларни ялпи қириб юборадиган ёки нобуд қиладиган усуллардан фойдаланиш ман қилинишдан хабардор бўлишига қарамай, тоқ кучайтиргичга уланган қармоқни сувга туширди. Зумда тоқ кучидан нобуд бўлган балиқлар ва бошқа жонзотлар сув юзига қалқиб чиқа бошлади. Аммо бу ҳолат уни заррача ташвишга солмади. Балиқларнинг бозордаги нархини яхши билгани боис, бозорбот ва қиммат ҳисобланганларинигина саралай бошлади. Унинг жонзотларга нисбатан ялпи қирғини ҳосиласи бозор баҳосида 875 минг 490 сўмлик 11 та вобла (тараша балиқ) ва Ўзбекистон Республикаси "Қизил китоб"ига киритилган, йўқолиб кетиш хавфи остида турган, баҳоси 3 млн. 183 минг 600 сўмлик битта Туркистон мўйловдор балиғи бўлди. Зокир ови бароридан келганидан қувониб, орта қайтишга қарор қилди. Аммо сувдан чиқиши билан ўзи "қармоққа" илинди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ҳайвонот дунёси объектларидан фойдаланиш, уларни Ўзбекистон Республикасига олиб кириш ва унинг ташқарисига олиб чиқиш ҳамда овчилик-балиқ овлаш ҳўжалигини юритиш тартиби тўғрисида"ги Низомига кўра, ҳайво-

нот дунёсидан фойдаланиш, фақат махсус ваколатли органлар томонидан берилмадиган рухсатномалар асосида амалга оширилади. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 202-моддаси 3-қисмининг "г" бандида овчилик, балиқчилик ёки ҳайвонот дунёсининг бошқа турларини ушлаш қоидаларини бузиш, ноёб ҳайвонлар тутишини белгиланган тартибга ёки шартларини ёхуд ўсимликларнинг дори-дармон, озиқ-овқат ва манзарали (декоратив) турларини йиғиш ёки тайёрлаш, шунингдек, муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардаги ҳайвонот ва ўсимлик оламидан фойдаланиш тартибини бузиш портлаш қурималари, захарли қимёвий моддалар ёки бошқа ялли қириб юборадиган ёки нобуд қиладиган усулларни қўллаш ҳолда амалга оширилса, бундай қонунбузарлар энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади, деб белгилаб қўйилган.

Ҳеч бир рухсатномасиз овга чиққан, қолаверса, ов қилишнинг тақиқланган усулларидан фойдаланган Зокир Қиличев қонун олдига жавоб беришга мажбур бўлди. Жиноят ишлари бўйича Миришкор туман суди 3.Қиличевни айбли деб толиб, унга нисбатан жарима жазоси тайинлади. Шунингдек, жиноят қуроли сифатида фойдаланган автомашинаси давлат фойдасига мусодара қилинди.

Инсоният асрлар давомида табиат сирларидан воқиф бўлишга, унинг ўзгармас қонунлари билан ҳамдоҳан яшашига ҳаракат қилиб келган. Ўз навбатида табиат зугунини кечирмайди. Шундай экан, табиатга ҳурмат билан қараш, уни асраб-авайлаш ҳар бир инсоннинг бурчидир.

Бош мақсадимиз — қонун устуворлигини таъминлаш

**/Давоми.
Бошланиши 1-бетда/**

Бу эса ўз навбатида прокуратура органлари зиммасига мамлакатда қонун устуворлигини таъминлаш, инсон манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликларини самарали муҳофаза этиш каби замон талаблари билан ҳамнафас янада кўпроқ вазифаларни юклайди.

Ислохотлар мақсадларидан келиб чиқадиган замон талаблари ва юклатилган вазифалар кўламини уйғунлаштирган ҳолда фаолиятимизни такомиллаштиришни даврнинг ўзи тақозо этмоқда. Самарали прокурор назоратини ташкил этишнинг янги услуб ва механизмларини ишлаб чиқиш ва амалиётга жорий этиш билан бирга, кадрларнинг шахсий масъулияти ва жавобгарлигини ошириш ишларига комплекс ёндашилмоқда.

Олдимизга қўйилган вазифалар ва фаолиятимизнинг асосий йўналишларига доир статистик маълумотларни таҳлил қилсак, ўтган 2013 йилда Бухоро вилоят прокуратураси органлари томонидан фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, ҳудудда қонун устуворлигини таъминлаш борасида муайян ишлар амалга оширилди.

Вилоят прокуратура органлари томонидан инсон ҳуқуқлари билан боғлиқ қонунлар ижросини текшириш жараёнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 1180 та ноқонуний ҳужжатларга нисбатан протест келтирилган, прокурорларнинг қарор ва тақдирномаларига асосан 6685 нафар шахс интизомий, маъмурий ва моддий жавобгарликка тортилган, жиддий қонунбузилиш ҳолатлари бўйича 236 та жиноят иши кўзга олинган. Фуқаро, давлат ва жамят манфаатларини кўзлаб, фуқаролик ва ҳўжалик судларига деярли 12 млрд. сўмлик зарарни ундиришга оид 921 та даъво аризалари киритилди. Муҳими, амалга оширилган кенг қамровли ишларимиз натижасида 8 минг 743 нафар фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Фаолиятимизда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, иш ҳақи тўловларини ўз вақтида тўлиқ амалга ошириш, аҳолининг бандлигини таъминлаш ва соғлигини сақлаш, тadbirkorлик субъектларининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш масалаларига устувор аҳамият берилди.

Айниқса, "Обод турмуш йили" Давлат дастури ижроси эътиборимизда марказида бўлиб, мутасадди идоралар билан ҳамкорликда барча зарур чора-тадбирлар белгиланиб, дастур ижроси таъминлаб келинди. Хусусан, ўтган йилда вилоятда 13 минг 700 ўринли умумтаълим мактабларининг 24 тасида реконструкция, 10 та таълим муассасасида мукамил таъмирлаш ишлари амалга оширилиб, режалаштирилган 3 та мусика ва санъат мактаби, 6 та болалар спорти объектлари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Фуқароларнинг меҳнат қи-

лиши, ижтимоий таъминот ва таълим олиш, соғлигини сақлаш ҳуқуқларини таъминлаш борасида катта ишлар қилинди.

Аҳолини иш билан таъминлаш, меҳнатни муҳофаза қилиш, касбга ўқитиш ва иш шaroитини яхшилаш, меҳнатга ҳақ тўлаш борасида маҳаллий ҳокимликлар ва бошқа мутасадди идоралар томонидан муайян ишлар амалга оширилди. Айрим жойларда меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш тизими тadbirkorлари юзаси ва самарасиз ўтказилган, ҳужжатлар кўзбўйамчилик билан юритилгани аниқланиб, 500 дан ортиқ прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Судларга 4 млрд. 12 млн. сўмлик 36 та ариза киритилиб, жиддий қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 17 та жиноят иши кўзга олинди ва 4192 нафар шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Жойлардаги бандликка қўмақлашувчи марказлар билан ҳамкорликда 126 маротаба меҳнат бозорлари (ярмаркалари) ўтказилиб, 4796 нафар ишсиз фуқароларга ишга жойлаштириш учун йўланмалар берилди. Бандлик идораларига иш сўраб мурожаат қилган 26790 нафар фуқаронинг 24455 нафари ишга жойлаштирилди, 2298 нафари ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жалб қилинди.

Соғлиқни сақлаш тизимини қонунларга риоя этилиши, айниқса, оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, қишлоқ жойларда аҳолига қўрсатилмаётган тиббий хизмат сифатини тубдан яхшилаш, самарали даволаш жараёнига замонавий тиббий технологияларни олиб кириш, янги тиббиёт муассасаларини қуриш ва мавжудларини таъмирлаш, модернизациялаш борасидаги давлат дастурлари ва ҳукумат қарорлари ижросига қаратилмоқда.

Жумладан, ўтказилган текширишлар натижасига кўра, қонунбузилишларни бартараф этиш мақсадида 600 дан ортиқ прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилиб, етказилган 103,1 млн. сўмлик зарар иxtиёрий ундирилди.

Иктисодиётимизда тобора мустаҳкам ўрин эгаллаётган кичик бизнес ва хусусий тadbirkorлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси устидан ҳам алоҳида назорат ўрнатилган. Ўтган даврда 1713 та маҳаллий ҳокимликлар, 1113 та назорат-текширув, 656 та бошқарув органларининг ҳуқуқий қарорлари ўрганилиб, тadbirkorлар ҳуқуқларининг бузилиши олиб келадиган 137 та ноқонуний қарорлар бекор қилинди ва 150 нафар тadbirkorнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Шу каби 6 нафар тadbirkorга нисбатан ҳўжалик судининг молиявий жазо чораси қўллаш ҳақидаги ҳал қилув қарорларига нисбатан протест келтирилиб, ушбу қарорлар қонунга мувофиқлаштирилди.

Вилоятда тadbirkorлик субъектларининг муаммоларини ўрганишга алоҳида эътибор қаратилиб, улар билан 340 та

учрашувлар ўтказилди. Прокурорларда ўрнатилган "007" рақамли ишонч телефонига келиб тушган 242 та мурожаатнинг қонуний ҳал этилиши таъминланди, 83 фоизи қаноатлантирилди. Мазкур соҳада бюрократик тўсиқликлар ва сансалорликларга йўл қўймасликнинг барча чора-тадбирлари белгиланди. Тadbirkorларнинг ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонун ҳужжатлари талабларини бузиш ҳолатлари юзасидан 139 та прокурор назорати ҳужжати қўлланилиб, 57 нафар мансабдор шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка, 4 нафари эса жиноий жавобгарликка тортилди. Тadbirkorларнинг манфаатларини кўзлаб, судларга 259,3 млн. сўмлик 18 та даъво аризаси киритилди.

Нақд пул маблағларини банк ҳазинасига жалб қилиш ва банкдан ташқари айлинишининг олдини олишга қаратилган назорат тadbirkorларида аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 142 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилиб, 54 та жиноят иши кўзга олинди. Бунинг самарасини эса жорий йилнинг 1 январь ҳолатига, нақд пул тушуми режаси 203 млрд. сўм ўрнига 220,9 млрд. сўмга ёки 108,9 фоизга бажарилганда кўриш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 21 ноябрдаги "Ўзбекистон Республикасининг 2013 йил учун Инвестиция дастури тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш борасида тегишли назорат тadbirkorлари олиб борилди. Тахлиллий маълумотларга кўра, вилоятдаги инвестиция дастурига киритилган 124 та объектнинг 118 тасида қурилиш ишлари тугатилиб, топширилган ҳужжатлари тайёрланган, 6 та объект бўйича қурилиш-монтаж ишлари давом этмоқда.

Инвестиция дастурларига киритилган объектларнинг ўз вақтида қурилиб, топширилишига қаратилган назорат тadbirkorлари натижаларига кўра, қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан 54 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилиб, жиддий қонунбузилиш ҳолатлари бўйича 5 та жиноят иши кўзга олинди.

Қишлоқ жойларига дамунавий уй-жойларнинг қурилиши қишлоқларимизда қиёфасига ўзгача кўрк бағишлади. Мазкур йўналишда вилоятда 2012-2013 йилларга мўлжалланган дастурлар ижроси бўйича 1360 та дамунавий уй-жойлар қурилиши аяқланиб, уларнинг барчаси фойдаланишга топширилди. Қишлоқларда шаҳар қиёфаси шаклланди, фуқароларимизнинг замонавий ва шинам уйлар соҳиб бўлишгаётгани барчамизни қувонтирмоқда. Мазкур соҳада ҳам қонунийликнинг таъминлини ҳимоя қилишга устувор аҳамият қаратилиб, аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан вилоят ва туман ҳокимлари номига 9 та тақдирнома киритилди. 26 нафар шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилди, кўпол қонунбузилишлари юзасидан 6 та жиноят иши кўзга

олинди, 14 нафар масъул ва мансабдор шахс жиноий жавобгарликка тортилди. Ушбу ҳолатлар юзасидан кўзга олинган жиноят ишлари бўйича 1 млрд. сўмдан ортиқ моддий зарарларнинг тергов жараёнида тўлиқ ундирилиши таъминланди.

Қишлоқ ҳўжалигида ислохотларни янада чуқурлаштиришга оид қонунлар ижроси юзасидан қарийб 5,5 мингта прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилиб, 1,2 минг нафар мансабдор ва моддий жавобгар шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилди, 1 минг 324 нафар дехқон-фермерларнинг ҳуқуқлари тикланди. Дехқон-фермерлар манфаатларини кўзлаб, ҳўжалик ва фуқаролик судларига 773 та даъво аризалари киритилиб, етказилган зарарларнинг тўлиқ ундирилиши таъминланди.

Вилоятда вояга етмаганларнинг ижтимоий ҳимояси, уларнинг таълим-тарбияси, бандлигига оид қонунлар ижросига алоҳида эътибор қаратилиб, қўрилган чоралар самарасида меҳрибонлик уйлари ҳамда махсус мактаб-интернатлар ва бошқа таълим муассасаларининг шароитлари яхшиланишига эришилди. Ушбу соҳада ўтказилган назорат тadbirkorларида асосий эътибор соҳага масъул ва мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини оширишга қаратилиб, бу борада 3,5 мингдан ортиқ прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди ва жиддий қонунбузилиш ҳолатлари бўйича 47 та жиноят иши кўзга олинди. Етказилган 991 млн. 771 минг сўмлик зарар иxtиёрий ундирилди ва 221 нафар вояга етмаганнинг ҳуқуқлари тикланди.

Айниқса, вилоят прокуратурасининг аралашуви билан вояга етмаганларнинг 1672 нафари ишга ва 2104 нафари ўқишга жойлаштирилиб, фарзандларнинг мактабга боришига эътиборсизлик билан қараган ота-оналарнинг 792 нафари Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 47-моддаси билан маъмурий жавобгарликка тортилди. Болалар тақдирига эътиборсизлик билан қараб, уларнинг тарбиясига жиддий салбий таъсир кўрсатувчи ота-оналардан 28 нафари ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этилиш ва 12 нафари ота-оналик ҳуқуқини чеклаш хусусида даъво аризалари кўзга олинди.

Ҳамкорликдаги тadbirkorлар натижасида вилоятдаги жами 80 та касб-хўнар коллежларини битирган 21034 нафар битирувчиларнинг бандлиги таъминланиб, бу борада вилоят прокуратурасининг ташаббуси билан вилоят ўрта махсус ва касб-хўнар таълими бошқармасида олий ўқув юртиларга ҳужжат топширган, чет элга чиқиб кетган, шунингдек, ишга жойлашмай қолган битирувчиларнинг рўйхати ягона электрон базасига киритилиб, шу асосда ишлар ташкиллаштирилмоқда.

Фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш, уларнинг қабулини тўғри ташкил этиш, ариза ва шикоятларни ҳал

**Шерзод МАТИЕВ,
Бухоро вилоят прокурори**

этишда қонун талабларига қатъий риоя қилиш масалаларига устувор аҳамият қаратилди. Бу даврда фуқаролардан вилоят прокуратураси органларига келиб тушган 8186 та мурожаатларнинг 4426 таси ёки 54,1 фоизи прокуратура органларида текширилиб, ҳал қилинди. Шунингдек, 5586 нафар фуқаро прокуратура органларида бевосита қабул қилиниб, 2139 нафар фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тикланди. Бу борада сайёр қабулларга алоҳида эътибор қаратилиб, фуқароларни маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинларида ва узоқ қишлоқларда қабул қилиш ҳамда муаммоларини тезкор ҳал этиш ишларига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Вилоят прокуратурасининг ташаббуси билан 2013 йилнинг 23 август куни вилоят ҳокимлиги ва ички ишлар бошқармаси билан ҳамкорликда қўшма фармойиш қабул қилиниб, вилоят ва шаҳар-туманлар прокурорлари, ҳокимлари ва ички ишлар идоралари раҳбарлари томонидан вилоятдаги ҳар бир маҳаллада фуқаролар билан учрашувлар ташкил этилди ва хозирда ҳам мазкур тadbirkorлар белгиланган дастур асосида давом этмоқда. Бундай учрашувларда фуқароларга янги қабул қилинмаётган қонунларнинг мазмун-моҳияти тушунтирилиб, муаммолари юзасидан жойида мурожаатлари қабул қилинмоқда ва натижаси Бухоро вилоят телеканали орқали намойиш этиб берилмоқда.

Прокуратура органлари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири бу фуқароларнинг ҳуқуқий онгини ошириш ва фаолиятимизга ошқоралик бериш мақсадида қонунларни тарғиб қилишдан иборат. Шу боис ўтган 2013 йилда прокуратура органлари томонидан қонунларнинг мазмун-моҳиятини тушунтириш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш мақсадида деярли 8 мингга яқин қонунчилик тарғиботи тadbirkorлари ўтказилди. Оммавий ахборот воситалари орқали 1000 дан ортиқ чиқишлар қилинди.

Шаҳар-туманлар прокурорлари ҳудуддаги қонунчилик ахволи юзасидан тегишли халқ депутатлари Кенгашларида қонунда белгиланган тартибда ахборот бермоқдалар. Бу ҳам прокурорлик фаолияти ошқоралиги ва унинг устидан жамоатчилик назорати таъминлигига асосланди.

Жамият ҳаётида ўтказилмаётган ҳар бир соҳадаги ислохотларнинг жадвал суръатларда ривожланиши, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларининг таъминлини, ҳудудда қонунийликнинг мустаҳкамлини энг улғун мақсадларимизга хизмат қилади. Бу жараён "Соғлом бола йили", деб ном олган мазкур йилда ҳам давом этади. Зеро, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда ҳудудда қонун устуворлигини таъминлаш бош мақсадимиздир.

Тўсқинлик қилишга йўл қўйилмайди

Бугун мамлакатимизда юритилаётган оқилона сиёсат ва алоҳида эътибор натижасида қишлоқ хўжалиги тобора ривожланиб, иқтисодий таъминотда муҳим ўрин тутмоқда. Шунингдек, қонунчилик тизимининг ҳам мустаҳкамланиб, тегишли меъёрий ҳужжатларнинг қабул қилиниши аграр соҳа фаолиятининг барқарор бўлишини таъминлаётир.

Дарҳақиқат, соҳага доир ислохотлар ва бу борадаги қонун ҳужжатларининг ижросини таъминлаш, қолаверса, Президентимизнинг 2012 йил 22 октябрдаги "Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилиши янада тақомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижроси юзасидан Тошкент вилоят прокуратураси органлари томонидан қатор назорат тадбирлари амалга оширилмоқда.

Мазкур фармонга асосан вилоятдаги қишлоқ хўжалигига иختисослашган 14 та туман фермерлар уюшмалари тугатилиб, 159 нафар аъзодан иборат вилоят ва туман фермерлар кенгаши ташкил этилди. Шунингдек, кенгашларнинг низоми тасдиқланиб, чоратадбирлар дастури ҳам ишлаб чиқилди. Ушбу чора-тадбирларга мувофиқ, вилоятда 2223 та кўп тармоқли фермер хўжаликлари ташкил этиш режалаштирилиб, шу жумладан, 37 та интенсив боғ, 197 та маҳаллий боғ, 98 та тоқзор, 6 та кўчатчилик, 767 та сабзавотчилик, 111 та қорамолчилик, 52 та паррандачилик, 54 та балиқчилик, 52 та асаларчилик, 5 та гўшти, 13 та сутни, 10 та мевани қайта ишлайдиган ва 469 та сервис хизматлар йўналишлари каби қатор тармоқлар ташкил этилди.

Амалга оширилган ишлар натижалари вилоят прокуратураси органлари томонидан ўрганилганда, айрим ҳолларда қонун талабларига риоя қилинмаганлиги аниқланди. Хусусан, Куйичирчиқ туман ҳокимининг 2013 йил 8 апрелдаги қарорига асосан, "Шоҳжаҳон барака" фермер хўжалигига туман захирасидаги "Азизбек Уринбой ўғли" лойиҳавий участкаси бириктирилиб, қарорнинг 3-бандида пахта экинлари экиш бўйича ишларни амалга ошириш ҳамда кўп тармоқли фермер хўжалиги барпо этилиши кўрсатилади.

Амалда эса 97,9 гектар майдоннинг 67,1 гектарига пахта, 10 гектарига боғ ва 20,8 гектарига полиз экинлари экилган. Натижада 20,8 гектар майдонга чигит кам экилган. Туман ҳокимининг ноқонуний қарори туман прокуратураси томонидан протест келтириш йўли билан бекор қилиниб, 20,8 гектар ер майдони туман захирасига қайтарилди.

Ислохотларнинг бардавомлигини таъминлаш мақсадида вилоят прокуратураси органлари томонидан ўтган йилнинг 12 ойи давомида деҳқон-фермер хўжаликларининг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, уларга ҳуқуқий-амалий ёрдам кўрсатилишига алоҳида эътибор қаратилди. Бунинг натижасида 486,35 гектар ер майдонига

бўлган эгаллик ҳуқуқи тикланди. Уларга 153,8 тонна минерал ўғит, 241,4 тонна ёқилги, 3 тонна уруғлик чигит, 8,6 тонна бугдой, 8 қути ипак курти, 8,7 тонна омухта ем, 26 дона техника, 91,5 млн. сўмлик эҳтиёт қисмлар олишда, 143,5 млн. сўм пул миқдориде банкдан кредит, 1,7 млн. сўм нақд пул маблағи ва 133,3 млн. сўм иш ҳақлари тўланишида ёрдам кўрсатилди. Мисол учун, Бўка туманида фаолият юритаётган "Агрохитой Лочин" фермер хўжалиги билан "Бука пахта тозалаш заводи" ОАЖ ўртасида давлат эҳтиёжлари учун 2012 йил пахта ҳосили етиштириш бўйича шартнома тузилиб, хўжалик томонидан 72,6 млн. сўмлик 86,4 тонна пахта хомашёси етказиб берилган. Шартноманинг 4,3-бандида хўжаликка етказиб берилган маҳсулот қийматининг 90 фоизи ҳисобидан терим учун юборилган пуллар ва бошқа харажатлар чегирилганидан қолган қисми 2012 йилнинг 31 декабрга қадар тўлаб берилиши кўрсатилган. Бироқ, жавобгар томонидан олинган пахта хомашёси бўйича 2013 йил 1 май ҳолатига 90 фоиз ҳисобидан тўлашга қолган 4,9 млн. сўм асосий қарз мавжуд эканлиги аниқланди. Ушбу ҳолат солиштирма далолатнома билан ўз тасдиғини топди. Мазкур ҳолат юзасидан вилоят прокуратураси томонидан қуни фермер хўжалиги манфаатини кўзлаб, вилоят хўжалик судига давво аризаси киритилди. Шу саноғи 78 та фермер хўжаликларининг манфаатини кўзлаб, 131

млн. сўмлик дебитор қарзларни ундириш ҳақида хўжалик судига давво аризалари киритилди.

Қонунбузилиши ва сансалорлик ҳолати юзасидан яна бир мисол. "Абдукарим ота" фермер хўжалиги қишлоқ хўжалик техникасини лизингга сотиб олишда олдиндан 15 фоизлик тўловни 2012 йил 10 февраль кuni тўлиқ тўлаб берган. 2012 йил 8 август кuni сугурта полиси, фуқаролик паспорти, туман ҳокимининг ер ажратиб бериш ҳақидаги қарори, статистика гувоҳномаси, хизмат кўрсатувчи банкнинг картотека-2 маълумотномаси, 2012 йилга пахта-пилла етказиш бўйича тузилган контрактация шартномалари, хўжаликнинг ҳисоботи нусхалари, бизнес режаси, "Болтаев Холмат" фермер хўжалигининг кафилик шартномаси кабиларни тақдим қилиб, лизинг шартномасининг тегишли бандлари талабларини тўлиқ бажарган.

Шартнома шартларига кўра, юқорида қайд этилган талаблар бажарилганидан сўнг, "Лизинг берувчи" техникани 2012 йил 31 декабргача бўлган муддатда етказиб бериши лозим бўлган.

Аммо, "Лизинг берувчи" — "Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг" компаниясининг Тошкент вилоят филиали мутасаддилари Фуқаролик кодексининг 594- ва 598-моддалари ҳамда "Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида"ги Қонуннинг 7-моддасида кўрсатилган талабларга зид равишда, техникани ўз вақтида етказиб бе-

Шерали КҮЧҚОРОВ,
Тошкент вилоят прокуратураси
бўлим катта прокурори

риш чорасини кўрмаган. Бу ҳам етмагандек, фермер хўжалиги билан 2013 йил 15 февраль кuni муқаддам тузилган лизинг шартномасига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида келишув тузилиб, лизингга бериладиган техникани етказиб бериш муддатини асоссиз равишда 2013 йил 30 июнгача қилиб белгиладилар.

Вилоят прокуратурасининг аралашуви билан "Абдукарим ота" фермер хўжалигига "ТТЗ-80.10" русумли трактор тегишли тартибда етказиб берилди. Шу каби 12 та фермер хўжаликлари лизинг шартномаларига асосан, "Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг" компаниясининг Тошкент вилоят филиалидан барча турдаги қишлоқ хўжалик техникаларининг етказиб берилиши таъминланди.

2013 йилда вилоят прокуратураси органлари томонидан ўтказилган назорат тадбирлари жараёнида қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб берган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида туман ҳокимлари номига 9 та тақдимнома киритилди.

Жорий йилда ҳам қишлоқ хўжалигига қонунийликни мустаҳкамлаш, фермерларнинг ҳуқуқ, эркинликлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш вилоят прокуратураси органларининг доимий эътиборида бўлади.

Инсон ҳуқуқлари — устувор қадрият

Инсон, унинг шаъни, қадр-қиммати, ҳуқуқ ва эркинликлари қай даражада таъминланганлиги ҳар қандай ривожланган ҳуқуқий демократик давлатнинг асосий белгиларидан бири ҳисобланади. Юртимиз мустақилликка эришгач, бу масалага алоҳида эътибор қаратилиб, инсон ва унинг манфаати пировард мақсад сифатида барча ислохотларнинг марказига қўйилди.

Хусусан, фуқароларнинг муносабатларини қабул қилиш ва уларни ҳал этиш масаласига алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, 1994 йилда "Фуқароларнинг муносабатлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни қабул қилинди. Унга амал қилиш довомида тўплаган тажриба ҳамда инсон ҳуқуқларига оид қонунчилик базасининг янада тақомиллашуви ушбу қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритишни тақозо этгани боис, 2002 йилнинг декабр ойида мазкур қонун янги тахрирда қабул қилинди ва ҳозирги кунда фуқароларнинг ариза ва шикоятлари ҳал қилинишининг ҳуқуқий асосларини белгилаб берувчи асосий норматив ҳужжатлардан бири бўлиб келмоқда. Сурхондарё вилоят прокуратураси органлари томонидан ушбу йўналишда бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, Ўзбекистон Республикасининг "Фуқароларнинг муносабатлари тўғрисида"ги Қонуни ижроси юзасидан 2013 йилда ўтказилган 139 та текширишлар натижасига кўра, қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш юзасидан 212 та тақдимнома киритилган. Мансабдор шахсларнинг 188 нафари интизомий ва 121 нафари маъмурий жавобгарликка тортилиб, 24 нафар шахснинг бу-

зилган ҳуқуқлари тикланган.

Текширишларда асосан мансабдор шахслар томонидан фуқароларнинг муносабатларини қўриб чиқишни сансалорликка солиш ва қўриб чиқиш мuddатларини асоссиз равишда бузиш каби ҳолатларга нисбатан тегишли муносабат билдириб борилди. Жумладан, мазкур қонун ҳужжатлари талабларини бузган 144 нафар мансабдор шахсга нисбатан МЖТКнинг 43-моддаси билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида ишлар қўзғатилган. Масалан, фуқаро З.Воҳидова ва бошқаларнинг бошқа жойга қўйрилган фуқароларга тоvon пулларини бериш ҳақидаги муносабатини асоссиз равишда 49 кун давомида қўриб чиқмасдан, сансалорликка йўл қўйган Узун туман ҳокимлигининг бош мутахассиси Б.Тураевга нисбатан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 43-моддаси билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилиб, тегишли жазо чораси қўрилди.

Умуман олганда, ўтган йил мобайнида вилоят прокуратураси органларига жами 6496 та муносабат келиб тушган бўлиб, 2472 таси бевосита прокуратура органларида ҳал этилган. 751 таси қаноатлантирилиб, 141 таси жиноят ишларига қўйилган ва 3963 таси ҳал этиш учун бошқа муассасаларга юборилган. Муносабатларни қўриб чиқиш натижаси бўйича 1385

нафар фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тикланган. Жумладан, Узун туман тиббиёт бирлашмасида меҳнат қилувчи ҳамшира ва фаррошларнинг 2 ойлик иш ҳақлари тўлаб берилмаётганлиги ҳақидаги муносабатни ўрганилиб, уларга 6 млн. 58 минг сўм миқдордаги иш ҳақларининг тўлаб берилиши таъминланди. Шунингдек, Музабот туман прокуратураси томонидан фуқаро А.Бозоров ва бошқаларнинг тумандаги "Музабот қурилиш маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонаси" МЧЖдан намунавий лойиҳалар асосида уйлар қурилишида ишлашга иш ҳақларини ололмаганлиги ҳақидаги муносабатни ўрганилиб, 3 млн. 600 минг сўм иш ҳақлари олиб берилган. Айбдор мансабдорларга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида ишлар қўзғатилган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан фуқароларнинг муносабатлари юзасидан ўтказилган текширишлар натижаларига кўра 632 та муносабатларга қўрсатилган важар тасдиқланмаганлиги сабабли рад этилган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан қўриб чиқилиб, натижасига кўра аризадаги важар тасдиқланмаганлиги, тухмат мазмунидаги муносабатларни йўллаш ҳолатлари юзасидан ариза муаллифларининг 141 нафарига нисбатан МЖТКнинг 40-моддаси билан маъмурий ишлар қўзғатилди. Маъмурий жавобгарликка тортилганидан тегишли хулоса чиқармаган ҳамда оғир ва ўта оғир жиноятларни содир этганликда айблаг тухмат қилган, шикоят қилишни ўзига касб қилиб олган 7 нафар ариза муаллифларига нисбатан ЖКнинг 139-

Анвар АБДУЛАКИМОВ,
Сурхондарё вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

моддаси билан жиноят ишлари қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Бундан ташқари, фуқароларнинг муносабатларини қўриб чиқиш натижаси бўйича гайриқонуний ҳужжатларни бекор қилиш юзасидан 34 та протест келтирилган. Қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 20 та тақдимнома киритилган. Қонунбузилишига йўл қўймаслик ҳақида 341 нафар мансабдор шахсга огоҳлантирув эълон қилиниб, 241 нафар шахсга нисбатан маъмурий ва 74 нафар шахсга нисбатан интизомий ишлар қўзғатилган.

Вилоят ҳокими ва вилоят прокурорининг 2010 йил 7 августдаги қўйма фармойишига асосан вилоят прокурори ташаббуси билан вилоят миқёсда ҳокимлар, назорат (текширув) идоралари раҳбарлари шикоятчи ҳар ойда тадбиркорлар билан учрашувлар ташкил этиб келинмоқда. Ўтган йилнинг 12 ойида вилоят бўйича 1225 нафар фуқаро меҳнат жамоалари ва 883 нафар фуқаро эса яшаш жойларида қабул қилиниб, бу қўрсаткич 2012 йилга нисбатан 428 тага ошган.

Солиқ қонунчилиги такомиллаштирилмоқда

Солиқ ва бюджет сиёсатининг асосий йўналишлари доирасида, шунингдек, бюджет қонунчилигини такомиллаштириш мақсадида 2013 йил 25 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг 2014 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва давлат бюджет параметрлари тўғрисида»ги Қарори ва «Солиқ ва бюджет сиёсатининг 2014 йилга мўлжалланган асосий йўналишлари қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинди.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг юқоридаги қарорига мувофиқ юридик шахслардан олинадиган фойда солигининг базавий ставкаси 9 фоиздан 8 фоизга, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солигининг энг кўйи ставкаси 8 фоиздан 7,5 фоизга пайсатирилди.

Шунингдек, акциз солиғи ставкалари 5 фоиздан 30 фоизгача оширилган бўлса, сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ва ер солиғи ставкалари ўртача 20 фоизга, юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг

базавий ставкаси 3,5 фоиздан 4 фоизга, жисмоний шахслар мол-мулк солиғи ставкаси 15 фоизга оширилди.

Транспорт воситаларига бензин, дизель ёқилғиси ва газ ишлатганлик учун олинадиган солиқ ставкаси 10 фоизга оширилиб, бу солиқни тўловчилар доираси кенгайтирилиши муносабати билан автомобильларга ёқилғи қўйиш шохбачалари орқали бензин ва дизель ёқилғиси сотишда солиқ 1 литр ҳисобида, бошқа ҳолатларда эса 1 тонна ҳисобида ҳисобга олиниши белгиланди.

Шу билан бирга, ушбу қарор билан солиқ маъмуричилиги ва

ҳисоб тизимини такомиллаштиришга қаратилган қўйидаги янгиликлар жорий этилди.

Жумладан, жисмоний шахслар томонидан нотураж жойларни ижарага беришда ижара тўловининг энг кам миқдорлари ҳам белгиланди. Унга қўра, умумий майдоннинг 1 кв. метри учун Тошкент шаҳрида 6 минг сўм, Нукус шаҳри ва вилоятга бўйсунувчи шаҳарларда 4 минг сўм, бошқа аҳоли пунктларида 2 минг сўм ижара тўловининг энг кам миқдори белгиланди.

Шунингдек, жисмоний шахслар томонидан автотранспорт воситаларини ижарага беришда автомобиль транспортини турига қараб ижара тўловининг энг кам миқдорлари ўрнатилиб, унга мувофиқ энгил автомобиль учун (йўловчи, юк ташиш учун мўлжалланган ва ўриндиқлари сони ҳайдовчини ҳисобга олмаган ҳолда 8 та жойдан кўп бўлмаган автотранспорт воситаси учун) ойига 220 минг сўм, бошқа автотранспорт воситалари учун (микротабуслар, автобуслар, юк автомобиллари)

ойига 430 минг сўм қилиб белгиланди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг 2013 йил 25 декабрдаги Қонуни билан Солиқ кодекси янги "Бюджетдан ташқари умумтаълим мактаблари, касбхона коллежлари, академик лицейлар ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига мажбурий ажратмалар" деб номланувчи XVI-1 бўлим билан тўлдирilib, жами 51 та модда бўйича ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Шу жумладан, Солиқ кодексининг 48-моддасига қўшимча киритилиб, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлаш мажбурияти қўшимча ҳисобланган суммаларни тегишли ҳуқуқни муҳофазат қилувчи органларнинг депозит ҳисобварақларига ўтказилганлиги тўғрисидаги тўлов ҳужжатларининг кўчирма нусхаларини солиқ тўловчи давлат солиқ хизмати органларига тақдим этган тақдирда ҳам бажарил-

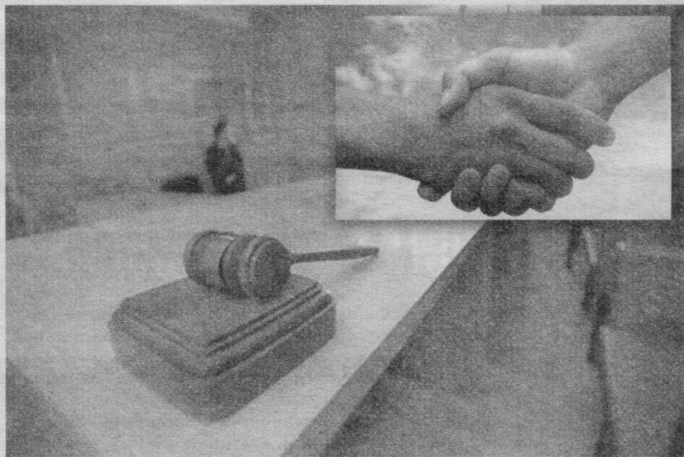
Хуришд УСМОНОВ,
Бош прокуратура бўлими прокурори

ган деб ҳисобланиши белгилаб қўйилди.

Бунга қўра, жиноят ишлари доирасида қўшимча ҳисобланган солиқлар суммаси ҳуқуқни муҳофазат қилувчи органнинг депозит ҳисобварақига ўтказилса, солиқ мажбурияти бажарилган ҳисобланиб, ушбу солиқ тўловчига нисбатан ортиқча пеня ҳисобланмайди ва мажбурий ундирув чоралари қўлланилмайди.

Солиқ кодексининг 114-моддасига яширилган (камайтириб қўрсатилган) тушунинг 20 фоизи миқдорда жарима қўллаш ва ушбу тушун суммасига қонун ҳужжатларига мувофиқ солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаш тартибини жорий этиш юзасидан ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Юқоридаги ўзгартириш ва қўшимчалар тадбиркорлик фаолиятининг янада ривожланиши учун муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Саксон олти ёшга кирган ота вафот этганидан кейин орадан бир йил ўтиб, саксон бир яшар онанинг ҳам жони узилди. Уч нафар фарзанд расми-русумларни ўрнига қўйиб маъракаларни ўтказишди. Шундан кейин аҳил-иноқдай бўлиб кўринган ака-укалар ўртасида ота-оналаридан қолган салкам саккиз сотихи ҳовли-уй, рўзгор буюмларини бўлиб олиш можароси бошланди. Марҳум ҳам, марҳума ҳам васиятнома қолдирмаган эди. Меросхўрлар рўзгор буюмларини, тилма тақинчоқларни тишларини ғижирлатиб, бир амаллаб тақсимлаб олишди. "Энди ҳовлини сотиб, пулини ўртада тенг тақсимлаймиз", деди тўнғич ўғил.

— Аям бир ой ётиб қолганларида, биронтанг ҳолидан хабар олдиларингми, — кенжа ўғилнинг жаҳли чиқди. — Биз болаларим билан дўхтирларга қаратдик, кеча-кундуз бошида турдик. Қолаверса, азал-азалдан ота уйи кенжа ўғилга мерос бўлиб қолган. Ҳовлида ҳақларинг йўқ. Уй меники, соттирмайман...

— Бекорларни айтибсиз, биз ҳам қараб турганимиз йўқ, — деди иккинчи ўғилнинг хотини. — Ёзиб қўйганман, қайнотам, қайнонамнинг дориларига, маъракаларига сарфлаган харажатларимизни. Қайнонам васиятномани ёздириб қолдирган бўлишлари керак. Уни атайин яширишган ёки ёқиб юборишган...

— Тухмат қилманг, ҳамма жойни титқилаб чиқдиз-ку, — орага сўқилди кенжа ўғилнинг хотини. — Қўша-қўша машиналарингиз бор, ҳамма болаларингиз уйли-жойли бўлса, нега кўзингиз тўймайди. Уғлимни бувимнинг ҳовлисига уйлаймиз...

— Қонуни қўядисиз бор, ота-онанинг мол-мулкига, ҳовли-уйига болалари

теппа-тенг меросхўр.

Иккинчи ўғил можаро алаңасини учирларига уриди.

— Акам тўғри гапирди. Яхшиликча ҳовлини сотиб, бўлишмас олайлик. Гап уйдан кўчага чиқмасин. Гап-сўзга қолмайлик.

— Ким нима деса деяверсин, уй меники, ҳеч ким билан бўлишмайман, — кенжа ўғил оёғини тираб олди.

Мол аччиғи, жон аччиғи, деганларидай, Шамсиддин ўзини тута олмади. Кенжа укасини буралаб сўқди. Ука тўнғич акасига ташланди. Ака укасининг оғиз-бурнини қонатди, кўзининг остини кўкартириб қўйди. Иккинчи ўғил бир амаллаб уларни ажратди. Бу орада кимдир уяли телефонда милицияни, "тез ёрдам"ни чақирди.

Қасддан энгил тан жароҳати етказилган ҳолат бўйича жиноят иши кўзга тилиб, ака-укаларни сўроқ қилиш мобайнида қонун-қоида асосида терговчи жабрланувчи ва гумонланувчига Жиноят кодексига қўзда тутилган ярашув оид бб-1-модданинг мазмун-моҳияти, у қўлланган тақдирда, келиб чи-

қадиган оқибатлар ҳақида батафсил тушунча берди.

— Қилган ишимдан афсусдаман, — деди гумонланувчи тўнғич ўғил.

— Акамга нисбатан ҳеч қандай даъвоим йўқ, — деди жабрланувчи кенжа ўғил ҳам. — У билан ярашиб олдим.

Суд жабрланувчи ва гумонланувчининг ярашиш ҳақида ёзиб берган аризаларини кўриб чиқиб, жиноят ишини ҳаракатдан тугатиш, гумонланувчини жавобгарликдан озод қилиш ҳақида ахрим чиқарди.

Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексига киритилган бб-1-моддаси, яъни мазкур моддада назарда тутилган жиноятларни содир этган шахс, агар у ўз айбига иқроқ бўлса, жабрланувчи билан ярашса ва етказилган зарарини бартафат этса, жиноий жавобгарликдан озод қилиш амалиётида кенг қўлланоқда.

Ярашув жабрланувчининг ҳуқуқларини ишончли химоя қилган ҳолда, гумонланувчи шахснинг айбдорлиги масаласи ҳал этилмади туриб, жиноят ишини тугатиш, жиноий жавобгарликдан озод қилиш учун асос бўлмақда.

Гумонланувчи Х.Шералиев ўтган йил 10 ноябрь куни кундузги соат 10:00ларда "Матиз" русумли автомобилни бошқариб бораётиб, Фарғона шаҳрининг Мустақиллик кўчасида йўл ҳаракати хавфсизлиги қоидасини кўпол равишда бузиб, пиёдалар йўлакчасини кесиб ўтаётган фуқаро А.Нагаевни машинасининг олд қисми билан уриб юборди. Оқибатда А.Нагаев ўртача оғирликда тан жароҳати олади. Ҳайдовчига нисбатан ЖК 266-моддасининг 1-қисми билан жиноят иши кўзга тилади. Жабрланувчи А.Нагаев эса суд мажлисида ярашилгани ҳақида ариза тақдим этади. Гумонланувчи Х.Шералиев етказилган зарарни тўлиқ қоплаб, дори-дармонларини сотиб олишга ёрдамлашгани учун у билан ихтиёрий ярашиб олганлигини, унга нис-

Ярашув амалиёти

Мирвали СОТИВОЛДИЕВ,
Фарғона шаҳар прокурори ўринбосари
Исроил ИБРОҲИМОВ,
«Huquq»

батан ҳеч қандай даъвоси йўқлигини инobatга олиб, ярашилгани муносабати билан жиноят ишини тугатишни сўрайди. Гумонланувчи ва жабрланувчининг ярашиб олганлари ҳақидаги аризалари асосида суд жиноят ишини тугатиш ҳақида ахрим чиқарди.

Гумонланувчи М.Тошпўлатов Фарғона академик лицейи худудида жамиятда юриш-туриш қоидаларини менсимасдан жабрланувчи, вояга етмаган Ш.Абдурахмоновни ҳеч бир сабабсиз уриб, дўппослаб, энгил тан жароҳати етказган. Жиноят кодексининг 277-моддаси 1-қисмида қўзда тутилган безорилик жиноятини содир этган. Жабрланувчи Ш.Абдурахмонов қонуний вакили И.Маматқулов иштирокида судга ариза билан мурожаат этиб, гумонланувчи М.Тошпўлатов томонидан етказилган моддий зарар тўлиқ қоплангани, у билан ихтиёрий равишда ярашиб олгани, гумонланувчига ҳеч қандай даъвоси йўқлиги, ўзига нисбатан ҳеч ким томонидан таъийқ ўтказилмагани, ярашув оқибатлари тушунтириб берилганини билдириб, жиноят ишини тугатишни сўраган. Гумонланувчи ҳам судга тақдим этган аризасида айбига тўла иқроқлиги ва чин кўнглидан пушаймонлиги, жабрланувчи билан ихтиёрий равишда ярашиб олганлигини баён этган. Суд жабрланувчи ва гумонланувчининг ихтиёрий равишда ярашиб олганликлари, зарар тўлиқ қопланганини инobatга олиб, жиноят ишини тугатишни лозим деб топти.

Тергов-суд амалиётида ярашувнинг қўлланишига яна қўйлаб мисоллар келтириш мумкин. Жиноят қонунчилигига ушбу институтнинг киритилгани жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши борасидаги муҳим қадамлардан бири сифатида эътироф этилмоқда.

Иш стажии бўлмаганда...

Менинг онам 1958 йилда туғилган. Ўтган давр ичида уч йил мактабда ишлаган, холос. Лекин онамнинг ишлаганиги ҳақидаги ҳужжатларни ҳеч қаердан, ҳатто архивдан ҳам топишини иккини бўлмади.

Ўтган йилнинг декабрида элик беш ёшга тўлди. Шу муносабат билан туман ижтимоий таъминот бўлимига пенсия тайинлашни сўраб мурожаат этганимизда, улар иш стажии бўлмаса, пенсия тайинлаб бўлмаслигини айтишди. Уларнинг гапи тўғрими?

Биз пенсия тайинлашни учун қандай ҳужжатлар йиғишимиз керак?

Ж.Омонов,
Миршоркор тумани

“Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида”ги Қонуннинг 8-моддаси талабига мувофиқ, пенсия тайинлаш учун етарлича иш стажига эга бўлмаган шахсларга ёшга доир пенсиялар ушбу қонуннинг 37-моддаси биринчи қисмининг “а”, “б”, “в” ва “г” бандларида назарда тутилган камида 5 йиллик иш стажии мавжуд бўлган тақдирда, бор стажии муносиб миқдорда тайинланади.

Тилга олинган қонуннинг 37-моддаси “а”, “б”, “в” ва “г” бандларида назарда тутилган иш стажии кўшиб ҳисобланадиган фаолият турларига қуйидагилар кирди:

а) фаолият тури, мулк ва ҳужжали юриштиш шакллари-дан қатъи назар, ходим давлат томонидан ижтимоий сугурталанган ҳолда бажарган ҳар қандай иш, агар у Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига сугурта бадаллари тўлаган бўлса.

1965 йилдан кейинги давр учун жамоа ҳужжалидаги иш стажини ҳисоблаб чиқаришда, агар жамоа ҳужжалиги аззоси узриси сабабларга кўра жамоа ҳужжалида белгиланган меҳнатда иштирок этиш минимумини бажармаган бўлса, ишланган вақтнинг амалда давом этган даври ҳисобга олинади.

Ижодий фаолият билан машғул ходимларнинг иш стажини, башарти улар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига сугурта бадаллари тўлаган бўлсалар, ижодий уюшмаларнинг бошқарувлари ана шу муаллифнинг асари эълон қилинган ёки биринчи марта жамоат олдидан ижро ёки намойиш этилган кундан эътиборан белгилайдилар;

б) ҳарбий хизмат ва партизан отрядлари ҳамда қўшилмаларида бўлиш, давлат хавфсизлиги органларида ва ички ишлар органларида хизмат қилиш;

в) идоравий бўйсунувидан қатъи назар, ҳарбийлаштирилган соқчиликдаги, махсус алоқа органлари ва тоғ-кон-қўқарув қисмларидаги хизмат;

г) яққа тартибдаги меҳнат фаолияти, шу жумладан яққа (гурӯҳли) ижара шароитидаги ёки шахсий ёрдамчи, деҳқон (фермер) ҳужжалидаги фаолият — Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига сугурта бадаллари тўланган тақдирда.

Вазирлар Маҳкамасининг

2011 йил 7 апрелдаги 107-сонли қарори билан тасдиқланган “Пенсия тайинлаш учун зарур бўлган иш стажига эга бўлмаган қарияларга ва меҳнатга лаёқатсиз фуқароларга пенсиялар тайинлашда тўлаш тартиби тўғрисида”ги Низомнинг 8-бандида айтилишича, иш стажига эга бўлмаган шахсга ёшга доир пенсия меҳнатга лаёқатли вояга етган фарзандлари, қариндошлари ёки уларни таъминлашга мажбур бўлган бошқа шахслар бўлмаган тақдирда тайинланади.

Пенсия жамғармаси бўлими томонидан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан биргаликда ўтказилган текширишда иш стажига эга бўлмаган ва ёшга доир пенсия сўраб мурожаат этган шахсни таъминлашга мажбур бўлган қариндошларнинг ёки бошқа шахсларнинг моддий ноқорлиги аниқланган ҳолларда, ёшга доир пенсия сўраб мурожаат қилган шахсга моддий ёрдам бера олмайдиган қариндошлар ёки бошқа шахслар бор бўлган тақдирда ҳам ёшга доир пенсия тайинлашни мумкин.

Пенсия тайинлашни учун мурожаатни, энг аввало, пенсия тайинлаш ҳақидаги аризадан бошламоқ зарур. Бундай ариза яшаш жойидаги Пенсия жамғармаси бўлимига топширилади.

Шу билан бирга, аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилинган бўлиши керак:

а) ариза берувчининг ёштини тасдиқлайдиган ҳужжат (паспорт ёки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси);

б) иш стажига эга бўлмаган шахсга ёшга доир пенсия тайинлашда — ариза берувчининг яшаш жойидаги фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органидан берилган маълумотнома, унда ариза берувчининг барча оила аъзоларининг, шу жумладан, алоҳида яшайдиган вояга етган меҳнатга лаёқатли аъзолари (ёки уларнинг йўқлиги), уларнинг фамилияси, исми ва отасининг исми, туғилган йиллари, қариндошлик даражаси, ариза берувчи оиласи ҳар бир аъзосининг турмуш кечириш манбалари кўрсатилган бўлиши керак;

в) ёшга доир пенсия тайинлаш учун етарли иш стажига эга бўлмаган шахслар учун ёшга доир пенсия тайинлашда юқорида айтиб ўтилган қонуннинг 37-моддаси биринчи қисмининг “а”, “б”, “в” ва “г” бандларида назарда тутилган 5 йилдан кам иш стажига эга бўлганда — меҳнат дафтарчаси;

г) боқувчисини йўқотганлик пенсияси тайинлашда — боқувчининг вафот этганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ва боқувчисини йўқотган тақдирда пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган оила аъзоларининг туғилганлиги тўғрисидаги ҳужжатлар (паспорт ва/ёки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома) нусхалари.

Иш стажига эга бўлмаган шахсга ёшга доир пенсия тайинлаш тўғрисидаги аризада меҳнатга лаёқатли фарзандларнинг, қариндошларнинг ёки Ўзбекистон Республикасининг Оила кодексига мувофиқ уларни таъминлаш шарт бўлган бошқа шахсларнинг борлиги ва ариза берувчининг жами даромади тўғрисидаги маълумотлар мажбурий тартибда кўрсатилиши зарур.

Аризани қабул қилган Пенсия жамғармаси бўлими томонидан ариза берувчига ариза қабул қилинган сана кўрсатилган ҳолда ариза ва унга илова қилинган ҳужжатлар қабул қилинганлиги тўғрисида тилхат берилади.

Пенсия жамғармаси бўлими томонидан ариза барча зарур ҳужжатлар билан бирга қабул қилинган кун пенсия тайинлаш учун мурожаат қилинган кун ҳисобланади.

Аризага зарур бўлган ҳужжатларнинг айримлари илова қилинмаган ҳолларда, ариза берувчига ун кун муддатда қўшимча равишда қандай ҳужжатлар тақдим этилиши кераклиги маълум қилинади. Агар ушбу ҳужжатлар қўшимча ҳужжатлар тақдим этилиши зарурлиги тўғрисидаги билдиришнома олинган кундан бошлаб уч ойдан кечикмай тақдим этилса, ариза қабул қилинган кун пенсия тайинлаш учун мурожаат қилинган кун ҳисобланади.

Пенсия барча зарур ҳужжатлар мавжуд бўлган тақдирда мурожаат қилинган кундан бошлаб тайинланади.

Пенсия тайинлаш рад этилган тақдирда Пенсия жамғармаси бўлими ун кунлик муддат мобайнида рад этиш сабаби (сабаблари) ва қабул қилинган қарор юзасидан шикоят қилиш тартибини ирсатиб, ариза берувчи томонидан тақдим этилган барча ҳужжатларнинг асл нусхаларини илова қилган ҳолда билдиришномани ариза берувчининг қўлига беради ёки почта орқали жўнатади.

Пенсия тайинлаш ёки пенсия тайинлашни рад этиш тўғрисидаги қарор юзасидан ариза берувчи томонидан бевосита судга ёки Пенсия жамғармаси бўлимининг юқори органига шикоят қилиниши мумкин.

Улушли мулк сотилганда...

Мен Марғиён механика заводида 43 йил меҳнат қилдим. Корхонанинг 8 фойзлик улушига эгаман. Ҳозирда набираларим, болаларимга иш жойи яратиб бериш мақсадига қорхонадаги ушбу улушимни олиб чиқиб кетмоқчиман. Буни қай тартибда амалга оширсан бўлади?

Ў.Мирзақаримов,
Марғиён шаҳри

Улушли мулкдаги мол-мулкни тасарруф этиш Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексига (ФК) белгиланган тартибга мувофиқ тарзда амалга оширилиши керак. Жумладан, мазкур кодекснинг 218-моддасига кўра, улушли мулкдаги мол-мулк унинг барча иштирокчиларининг келишуви билан тасарруф этилиши лозим.

Улушли мулк иштирокчиси ўз хошишига қараб ўз улушини сотишга, совға қилишга, васият қилиб қолдиришга, гаровга беришга ёки бошқача тарзда тасарруф этишга ҳақли бўлади. Бироқ, бунда ўз улушини ҳақ эвазига бошқа шахсга бериш чоғида ФКнинг 224-моддасида назарда тутилган қоидаларга амал қилиши зарур. Яъни ФКнинг 224-моддасига мувофиқ, мулкдорлардан бири ўз улушини бошқа шахсга сотган вақтида қолган мулкдорлар сотилаётган улушни у сотиладиган нархда ва бошқа тенг шартларда имтиёзли сотиб олиш ҳуқуқига эгадирлар, ким ошди савдоси орқали сотиш ҳоллари бундан мустасно.

Умумий мулкдаги улушни сотувчи ўз улушини ўзга шахсга сотиш нияти ҳақида бошқа мулкдорларга ёзма равишда маълум қилиб, улушнинг нархини ва уни сотишнинг бошқа шартларини кўрсатиши шарт.

Агар қолган мулкдорлар имтиёзли сотиб олиш ҳуқуқини амалга оширишдан воз кечсалар ёки бу ҳуқуқни хабар қилинган кундан эътиборан кўчмас мулкка нисбатан бир ой давомида, бошқа мол-мулкка нисбатан эса — ўн кун давомида амалга оширмасалар, сотувчи ўз улушини ҳар қандай шахсга сотишга ҳақли бўлади.

Улуш имтиёзли сотиб олиш ҳуқуқини бузган ҳолда сотилган тақдирда, бошқа мулкдорлар уч ой мобайнида сотиб олувчининг ҳуқуқ ва мажбуриятларини ўзларига ўтказишни суд тартибда талаб қилишга ҳақлидирлар.

Улушни сотиб олишнинг имтиёзли ҳуқуқини бошқа шахсга беришга йўл қўйилмайди.

Жарима тўланмаса...

Бир танишим билан гап талашиб қолиб, жанжаллашиб кетган эдик. У тан ҳароҳати олганини рўқча қилиб, касалхонага ётиб олди. Бу ҳолат бўйича менга нисбатан маъмурий иш қўзғатилиб, суд менга жарима жазосини қўллади. Орадан йигирма кун ўтгач, уйимга суд ижрочилари келиб, жаримани тўлашни кераклигини айтишди. Лекин мен жаримани ҳалигача тўлаганим йўқ. Вақтида тўламасам нима бўлади?

З.Ҳакимов,
Қўйраб тумани

Жарима солиш тўғрисидаги қарорни ижро этиш муддатлари ва тартиби Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс талабларига мувофиқ амалга оширилиши керак. Яъни мазкур кодекснинг 332-моддасига биноан, жарима ҳуқуқбузар томонидан унга жарима солиш тўғрисидаги қарор топширилган кундан бошлаб ўн беш кундан кечиктирмай, бундай қарор хусусида шикоят берилган ёки протест билдирилган тақдирда — шикоят ёки протест қаноатлантирилмаганлиги тўғрисида хабар берилган кундан бошлаб ўн беш кундан кечиктирмай тўлашни лозим.

Ўн олти ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган шахсларнинг мустақил иш ҳақи бўлмаган тақдирда, жарима уларнинг ота-оналари ёки улар ўрнини босувчи шахслардан ундириб олинади.

Буни бошқача қилиб айтганда, ҳуқуқбузарга жаримани иштироки равишда тўлаш учун белгиланган муддат дейилади.

Агар ҳуқуқбузар жаримани ушбу муддат ичида тўламаса,

жарима солиш тўғрисидаги қарор суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган қоидаларга мувофиқ жаримани унинг иш ҳақи ёки бошқа маошидан, нафақасидан ёки стипендиясидан мажбурий тартибда ундириб олиш учун юборилади.

Башарти, жарима солинган шахс ишламаётган бўлса ёхуд жаримани ҳуқуқбузарнинг иш ҳақи ёки бошқа даромадидан, пенсияси ёки стипендиясидан бошқа сабабларга кўра ундириб олишнинг иложи бўлмаса, уни ундириб олиш суд ижросини томонидан жарима солиш тўғрисида тегишли орган (мансабдор шахс) чиқарган қарор асосида ҳуқуқбузарнинг мулкидан, шунингдек умумий мулкдаги унинг ҳиссасидан ундириб олиш йўли билан амалга оширилади.

Жарима Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ ижро ҳужжатлари бўйича ундириб олиниши мумкин бўлмаган мол-мулкдан ундириб олиниши мумкин эмас.

ҲУҚУҚИЙ МУШТАРИЙЛАР!

Ўзингизни қизиқтирган ҳуқуққа оид саволларингиз бўлса, бизга мурожаат қилинг. Уларга тажрибали ҳуқуқшунослар жавоб беради. Саволларингизни «Ҳуқуқ» газетасининг «huquq@huquq-gazeta.uz» электрон почтаси орқали юборишингиз мумкин.

Саволларга ҳуқуқшунос Дониёр ХАЛИЛОВ жавоб берди.

Оммавий ахборот воситалари орқали турли жиноятларнинг фош этилиши, уларнинг келиб чиқиш сабаблари ҳақида кўрсатувлар, мақолалар мунтазам бериб борилади. Бундан кўзланган мақсад фуқароларимизнинг жиноят гирдобига тушиб қолмишларининг олинни олиш ва уларни огоҳликка чорлашдир. Шунга қарамай, яъни тарғибот ишлари мунтазам олиб борилса-да, айрим кимсалар пешона тери билан жамгарган маблағларини қўшқўлаб фирибгарларнинг қўлига топшириб қўймоқдалар. Натижаси барчага аён, ойлаб, йиллаб бу пулларини қайтариб ололмаганларидан кейин тегишли иллага мурожаат қилишга мажбур бўладилар.

Фирибгар тузоғига илингандлар

Иброҳим ШАЮСУПОВ,

СВОЖЖДЛҚК департаментининг бўлим бош инспектори

Фуқаро Акмал Назимов тадбиркорлик қилиш мақсадида Германия давлатидан қоғоз маҳсулотлари ишлаб чиқаришга мўлжалланган асбоб-ускуналар харид қилишни режалаштиради. Бундай технологиялар эса хорижий валютага сотиб олинади. Шунинг учун ҳам А.Назимов амалий ёрдам сўраб, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигига мурожаат қилади. Ушбу мурожаат билан шугулланишга масъул бўлган вазирлик ходими Рихис Яминова (исм-фамилиялар ўзгартирилган) бўлса фириб ишлатиб, А.Назимовнинг ишончига қиради. У 300 минг АҚШ доллари берса, 10 кун ичида ушбу пулларни Германиядаги қоғоз маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи асбоб-ускуналар олди-сотдиси билан шугулланганидан қорхоналардан бирининг ҳисоб рақамига ўтказиб беришни ваъда қилади. Вазирлик ходимининг гапларига ишонган тадбиркор 2011 йил 25 январь куни сўралган пулни келтириб беради. Қўлга пул теккач, ваъдалар бир четда қолиб, катта миқдордаги ушбу маблаг Р.Яминованинг шахсий манфаатлари учун талон-торож қилинади.

Халқимиз орасида аёл макри қирқ туяга ку бўлади, деган гап юради. Р.Яминованинг навбатдаги макри яна бир фуқаронинг маблағларини осонгина ўлаштиришда кўл келди. Фарзанд ташвиши фуқаро Малика Хўжаевани фирибгар аёлга рўпара қилди. Р.Яминова ундан фарзандининг иши терговда эканлигини эшитгач, бу ишни бажариш қўлидан келиши, хатто жавобгарликдан озод қилиб бериши ҳам мумкинлиги тўғрисида оғиз кўпиртиради. Бунинг учун эса 200 минг АҚШ доллари керак бўлишини айтади. Фарзанди учун ҳар нарсага тайёр она унинг гапларига ишониб, 2012 йилнинг ноябрь ойида айтилган пулни фирибгарнинг қўлига топширади. Р.Яминова эса бу маблағларни ҳам ўз манфаатлари йўлида сарфлаб юборади.

Жарақ-жарақ пулларга эга бўлаётган Р.Яминованинг тузоғига "Ирода Козим Барака" хусусий фирмасининг директори Холида Одилова ҳам осонгина илинди. Фирма директори Р.Яминова билан хориждан эркалар кўйлаги ишлаб чиқаришда ишлатиладиган асбоб-ускуналар харид қилиш масаласида учрашади. Вазирлик ходими директорга "коп-коп" ваъдалар бериб, технологияларни келтириб бериш эвазига ундан 2013 йилнинг февраль ойида 30 минг АҚШ доллари фирибгарлик йўли билан қўлга киритади. Аммо асбоб-ускуналардан дарак бўлмади. Бизнесини кенгайтиришни мақсад қилган Х.Одилованинг саволларига "технологияларингиз йўлга тушган, ҳадемай этиб келади", деб жавоб бериб юраверади.

Тадбиркор Дилрабо Иномова ҳам унинг ёлғонига учиб, маблағидан айрилганлардан бири ҳисобланади. Р.Яминова олди-сотди билан шугулланишини айтиб, бу аёлининг ҳам ишончига қиради. Яъни у билан ўзаро ҳамкорликда тадбиркорлик қилишни таклиф қилади. Д.Иномованинг Ҳиндистон давлатидан олиб келган 36 минг 300 АҚШ долларилик ҳар хил турдаги эркалар ва аёллар кийимларини, ётоқхона ашёларини ҳамда рўзгор буюмларини олиб чиқиб кетади ва сотиб юборади. Пулни беришни эса хаёлига ҳам келтирмайди.

Аёлларнинг ишончига киришнинг ҳадисини олган Р.Яминова яна бир фуқарони яхшигина чув туширади. Хориждан республикамизга турли буюмлар ва кийим-кечаклар олиб келиб сотиладиган тадбиркор Гулида Алимова қандай қилиб 200 минг АҚШ доллари қийматидаги импорт молларини Р.Яминовага топшириб қўйганига ўзи ҳам ҳайрон. У Г.Алимованинг Туркия давлатидан сотиш учун олиб келган аёллар ва болалар кийим-кечаклари, турли газмоллар, пардоз ашёлари ҳамда яна бир неча турдаги, жами 200 минг АҚШ доллари қийматидаги қимматбаҳо маҳсулотларини "сотиб бераман", дея фирибгарлик йўли билан қўлга киритиб, уларни номаълум шахсларга пуллаб юборади. Савдодан тушган маблағлардан 31 минг АҚШ доллари маҳсулот эгасига қайтариб беради. Қолган 169 минг долларини эса талон-торож қилиб юборади.

Тадбиркорларни чув тушириб, маблағларини талон-торож қилган фирибгар аёлнинг охир-оқибат қилимишлари фош этилди. Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди томонидан Р.Яминова етти йилга озодликдан маҳрум этилди. Шунингдек, жабранувчиларга етказилган зарар ҳам судланувчи томонидан қопланганидан бўлди.

Этлик етти ёшни қоралаган Р.Яминова айни қариллик гаштини суриб, фарзандлари ва неваралари кучоғида бахтли ҳаёт кечирishi мумкин эди. Афсуски, нафсига кул бўлиб, жиноят кўчасига кирган бу аёл энди ҳаётининг бундай ҳамдарини симтурлар ортида ўтказишга мажбур.

Қонунни менсиммаган тадбиркорлар

Ўзбекистонда Юртбошимиз Исоом Каримов раҳнамолигида бозор ислоҳотларини изчил чуқурлаштириш ва иқтисодийётни эркинлаштириш, ишбилармонлик муҳитини яхшилаш, рақобатни кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантиришга қаратилган кенг қўламли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шунингдек, давлат томонидан тизимда очик ва ошкоралик қўлланилиб, кичик бизнес субъектлари га катта афзалликлар берилмоқда. Бироқ, яратилган мана шундай шароитларга қарамай, баъзи тадбиркорларимиз қонунларимизни четлаб ўтиб, қонуннинг бойлик орттиришга ҳаракат қилмоқдалар.

"United bakhmir star" масъулияти чекланган жамияти ташкил этилгандан сунг, унинг фаолиятини 2012 йилнинг май ойидан 2013 йилнинг июнь ойига га Махаммад Мирзакаримов юритган бўлса, кейинчалик унинг раҳбарлиги Хусниддин Холматовга ўтади. Уларнинг фаолиятлари мобайнида МЧЖнинг ишлари анча жонлиб, жамиятнинг ҳисоб рақамига миллионлаб маблаг туша бошлади.

Ҳаммаси шундан кейин бошланди. Анниқроқ, асосан юртимизда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари экспорти билан шугулланувчи мутасаддилар маҳсулотларни хорижга сотишда давлатимизнинг

тадбиркорларга яратиб берган қулайликларидан фойдаланишди-ю, аммо савдодан келиб тушган валютанинг давлатга мажбурий сотувини амалга оширишда фирмалик қилишди. Икковлон Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 29 июндаги "Хўжалик юритувчи субъектлар томонидан хорижий валютадаги тушумни мажбурий сотиш ҳақида"ги ҳамда 2001 йил 22 июндаги "Валюта бозорини янада эркинлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорларида кўрсатилган имтиёзлардан нотўғри фойдаланиб, ушбу ҳужжатлар талабларини бузди. Фаолият давомида 1 млн. 47 минг АҚШ долларида ортиқ қишлоқ хўжалик маҳсулотларини чет давлатларга экспорт қилган "United bakhmir star" МЧЖ қонун бўйича сотувдан тушган валютанинг 50 фоизини давлатга сотиши керак эди. Лекин икки директор ҳам четдан юртимизга кириб келатган валютани давлатга сотишни хошламади. Натижада 523 минг 543 АҚШ доллари миқдоридида хориж валютасини яшириб, савдо қоидаларини қасддан буздилар.

Шунингдек, МЧЖ ҳисоб рақамидан турли хўжалик юритувчи субъектларга пул ўтказиш йўли билан 2 млрд. 997 млн. 535 минг сўмликдан ортиқ турли хил маҳсулотлар харид қилиб, улар-

Мурат ХАЛИЛОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Учтепа туман бўлими бошлиғи

ни нақд пулга сотиб юбордилар. Ушбу маблағларни эса қорхонага хизмат кўрсатувчи банкка инкасса қилмасдан, ўз эҳтиёжлари учун ишлатдилар.

МЧЖда директор сифатида фаолият юритган М.Мирзакаримов ва Х.Холматовлар фаолиятлари давомида давлатга тўланиши лозим бўлган ягона солиқ тўловини тўламасдан, республикамиз бюджетига 184 млн. 177 минг 700 сўм миқдорда зарар етказишгани ҳам текширув пайтида аниқланди.

Қонунлари устувор юрда жиноят жазоси қолмади. Юртимиздаги қонунларни менсимай, қонуннинг бойлик орттиришга ҳаракат қилган бу кимсаларнинг жиноий қилимишларига жиноят ишлари бўйича Яққасарой туман суди томонидан одилона ҳукм чиқарилди. Унга қўра, М.Мирзакаримов бир йил муддатга моддий жавобгарлик ва мансабдорлик лавозимларини эгаллаш ҳуқуқидан маҳрум этилиб, энг кам ойлик иш ҳақининг тўрт юз баробари миқдорда жарима тўлайдиган бўлди. Х.Холматов ҳам энди бир йил давомида раҳбарлик лавозимларида ишлаш олмади ва энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз эллик баробари миқдорда жарима тўлашга мажбур.

Давр талаби

Дилмурод АКОБИРОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Бухоро вилоят
бошқармаси матбуот гуруҳи катта инспектори

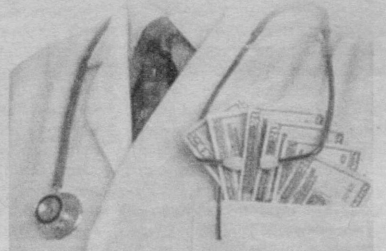
Давлатимиз раҳбари коррупцияни мамлакатимиз хавфсизлигига асосий таҳдидлардан бири сифатида кўрсатиб, "Мамлакатимизнинг келажagini ва обрў-эътиборини қадрлайган ҳар бир виждонли фуқаро бу таҳдидни эсла тутмоғи даркор. Ҳалол меҳнат қилиш, ўз билими, куч-ғайрати ва ижодий қўбиятини сарфлаш учун барқарор шарт-шароит бўлишини истайдиган, фарзандлари ва ақин кишилари келажакка ҳам демократик, фуқаролик жамиятида шивилизациялашган бозор муносабатларининг самараларидан тўла-тўқис фойдаланишни орзу қиладиган ҳар бир фуқаро, жиноятчилик ва коррупция йўлига ўз вақтида зарур тўсиқ қўйилмаса, бу иллатлар қанадай аянчли оқибатларга олиб келиши мумкинлигини яхши англаб етмоғи лозим", дея таъкидлаган.

Коррупция ҳолати нафақат бир давлат, балки давлатлараро микёсда долзарб аҳамият касб этгани ҳеч кимга сир эмас. Мазкур иллатга нисбатан одамларда кўникма шаклланиб қолишининг олдини олиш ва унга қарши курашининг самарали йўллари топил ш давр талаби ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментининг Бухоро вилоят бошқармаси ходимлари томонидан коррупция ҳолатларига қарши курашиш борасида ўтказилган тезкор-таҳлилий ва қидирув тадбирлари натижасида 2013 йил мобайнида тадбиркорлар ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатла-

рига путур етказган, хизмат ваколатларини суиистеъмол қилган 4 нафар банк, 2 нафар солиқ, 4 нафар маҳаллий ҳокимият ва 28 нафар бошқа идора ходимларига нисбатан жиноят ишлари кўзга тушиб, жазо муқаррарлиги таъминланди. Хусусан, Раҳмон Амонов Бухоро Давлат тиббиёт институтининг илмий ва илмий педагог ходимларини тайёрлаш сектори мудири ҳамда бир вақтинг ўзида клиник ординатура қабули масъул котиби лавозимида ишлаб келиб, фуқаро Ф.Сафаровани клиник ординатуранинг кардиология мутахассислиги бўйича ўқишга киритиш эвазига унинг турмуш ўртоғи А.Искандаровдан вилоят онкология диспансери шифокори Замон Шукуров орқали 2 минг АҚШ доллари олган вақтда ушланган. Суд Р.Амонов ва З.Шукуровларга қилмишларига яраша жазо тайинлади.

Ҳа, инсон соғлиги учун масъул бўлган айрим шахсларнинг ўз нафсларини тия олмасликлари охир-оқибат уларни панжара ортига етаклайди.

«Рублёво» уйларининг ертўласида...

Рублёво посёлкасида кўча супуриб юрган киши ватандошимиз Севинчбой Кабулов эди. У 2011 йил 25 октябрь кuni пулни кўчадан супуриб оламан деган мақсадда Москва вилоятининг Рублёво посёлкасида жўнаб кетганидан буён шу манзилда ишлаб, кўча тазалайди. Чандирлик Севинчбойнинг бу ерда таниш-билишлари кўп. Миришкор туманининг Чандир ва Жейнов қишлоғидан келган 60 нафар киши супурги ва ҳоканаз билан қуролланиб, посёлканинг тазалиги учун биргаликда курашардилар ва кечаси кўп қаватли уйнинг ертўласида тунарамлар.

Кўчаларнинг ораста бўлишига нима етсин, албатта, фаррошлар бригадир Сергей кўчада меҳнат қилаётган кишиларнинг ишини назорат қилиб турар ва виждонан ишлашга ундарди. Иш ҳаддан зиёд кўчга қарамай, Севинчбой кўпроқ пул топиш мақсадида Серёга исмли йигитнинг кўлида пайвандчи бўлиб ҳам ишлаб бошлади. Бироқ маошдан дарак бўлавермагач, Севинчбой Россия худудини тарк этиб, ўз юртига қайтди. Фаррош дўстлари узоқ юрда қолиб кетдилар. Улар орасида ҳамқишлоғи Жаҳонгир Султонов ҳам бор. Бу инсон 2011 йил 17 октябрь кuni Севинчбойга кўнғироқ қилиб, Рублёвода иш борлигини айтиб, уни Россияга чақириб олган эди.

Севинчбой Чандирга қайтиши билан Рублёвога кўнғироқ қилиб, Жаҳонгирдан қарзини талаб қила бошлади. Чунки, Севинчбойга катта маош ваъда қилган мана шу ҳамқишлоғи эди-да. Жаҳонгир эса ҳар сафар рад жавобини айтар, ҳали маош олмаганлигини баҳона қиларди. Севинчбой каттиқ ранжиди. Пулни тезроқ ундириш мақсадида қишлоқдошининг отаси Дурди Султоновга учрашди. Аммо иш битмади. Икки-уч марта бўлган мулоқотдан кейин Дурди бобо томонидан "Кимга берган бўлсанг, ўшандан оласан", деган жавоб бўлди.

Севинчбой бу машамалардан каттиқ ранжиди ва тегишли жойга ариза билан мурожаат қилди. Ёзган шикоят хатида қишлоқдоши Жаҳонгир Султонов уни Россияга чақириб олиб, ишлатгани ва эндиликда 4800 АҚШ долларини беришдан бўйин товлаётганини кўрсатиб, ҳуқуқ ҳимоячиларидан ана шу пулни ундириб беришларини сўради. Аризага кўра, Миришкор туман ИИБ тергов бўлими мазкур жиноят иши бўйича тергов ҳаракатларини олиб борди. Севинчбой ва бошқалар (ишга дахлдор кишилар)дан тушунтириш хатлари олинди. Жабранувчининг маълум қилишича, Жаҳонгир уни Россияга чақириб олган, бригадир Сергей билан таништирган, фуқаролик паспортини олиб қўйиб, нима учун-

дир унинг бир варагини йиртиб ташлаган. Мажбурий меҳнатга жалб этган. Кўча тазаловчи сифатида ишлатиб, ундан текин ишчи кучи сифатида фойдаланган. 2011 йил 25 октябрдан 2012 йил 1 ноябрга қадар ишлатиб, иш ҳақини бермаган.

Аризада, тушунтириш хатида ва дастлабки терговда Севинчбой ана шу мазмунда кўрсатув берди. Бироқ жабранувчи томонидан судда буларнинг аксарияти рад этилди: "Жаҳонгир билан телефонда бир-икки марта гаплашдим. Натижа бўлмади. 15 кун кутдим. Шундан сўнг Жаҳонгирнинг отасидан ўғли олган 300 долларни талаб қилдим. Унинг отаси "Мен пул берганингни кўрмаганман, кимга берган бўлсанг, ўшандан сўра", деганидан сўнг туман ички ишлар бўлими ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа органларга мурожаат этдим. Аризада 4800 доллар деб жahl устида ёзиб юборганман, аслида эса Жаҳонгирга ўзим 9000 рубль, яъни 300 доллар берган эдим".

Шунингдек, яна Севинчбой судда паспортини Жаҳонгир олиб кўймаганлигини, уни Серёга исмли рус миллатига мансуб йигитга бериб қўйганлигини, ҳар ой еб-ингидан ташқари 200-300 доллар ишлаганлигини, Қозғонстандан ўтаётганда эса номаълум шахслар паспортини йиртиб ташлаганлигини баён этди ва қарзини тўлиқ ундириб олгани сабабли Жаҳонгирга нисбатан ҳеч қандай давбоси йўқлиги тўғрисида кўрсатув берди.

Жабранувчининг аризаси ва кўрсатувида ёлгон билан ҳақиқатнинг қўшилиб кетиши суд жараёнида қўшимча муаммоларни келтириб чиқариши тайин. Бундай ҳолатда суд ҳайъати иш бўйича тўпланган аниқ далиллар асосида ҳақиқатни рўёбга чиқаради.

Ҳуқуқ-тартибот идоралари томонидан ушбу иллатнинг илдизини қуриштириш ва унинг таъги етиш мақсадида жабранувчининг қариндос-

Шерниёз УМРЗОҚОВ,
Қашқадарё вилоят прокуратураси бўлими бошлиғи

лари ва у билан хорижда бирга бўлган ёки бирга кетган қишлоқдошлари ҳам сўроқ қилинди. Тергов жараёнида судланувчи Ж.Султонов билан жабранувчи С.Кабулов юзлаштирилди. Шундан сўнг ҳақиқат ойдинлашди.

Жабранувчининг айтишича, Жаҳонгир унга 300 доллар бериб, "агар сен берган аризангни қайтариб олсанг, иш ҳақини тўлиқ бераман", деб ваъда қилган. Ана шу ваъда Севинчбой Кабуловнинг иккиланишига ва суд жараёнида аввалги берган кўрсатувларидан тонишига сабаб бўлган.

Жабранувчи дастлаб тўғри кўрсатув берган бўлса-да, кейинчалик қўшничилик ришталарининг узилишига йўл қўймастик мақсадида барча айбни судланувчи зиммасидан олиб ташлашга қарор қилган. Судланувчининг манфаатини кўзлаб, уни муқаррар жавобгарликдан қутқариб қолиш учун қилинган бу ҳаракатлар судни чалғитиш мақсадида берилган кўрсатувлар сифатида баҳолалиб, суд томонидан жабранувчи ва гувоҳларнинг дастлабки берган кўрсатувлари инobatга олиниши лозим топилди.

Шу тариқа судланувчи Ж.Султоновнинг жиноий ҳаракати шериги Сергей исмли шахс билан олдиндан тил бириктириб, С.Кабуловни унинг қўлига ёлланма ишчи сифатида топширганлиги ва бу фуқаро мажбурий меҳнатга жалб этилганлиги ҳамда ундан текин ишчи кучи сифатида фойдаланилганлиги рад этиб бўлмас далиллар билан исботланди ва жавобгарга нисбатан қонун доирасида жазо тайинланди.

Халқимизда ҳар ерни қилма орзу, ҳар ерда бор тош-тарозу, деган нақл бор. Ҳар қандай киши иш қадрдон уйда яшашдан, аҳли аёли ва фарзандлари ёнида бўлишдан улкан бахт бўлмаса керак, дунёда. Хорижда пул толаман деб, қул бўлиб қолаётганларнинг аччиқ-изтиробли тақдири, вақти келиб бизнинг ҳам бошимизга тушиб қолмаслиги учун доимо огоҳ бўлмоғимиз керак.

Гултувакда унган «ажал уруғи»

Киракашлик билан шугулланувчи Нусратилла Камолов шу йўл билан бола-чақасини боқиб, рўзгор тебратарди. «Қозонга яқин юрсанг, қораси юқали», деганларидек, у ҳам шум ниятли кимсалар билан ҳамсуҳбат бўли-ю, тўғри йўлдан алашди.

Ўтган йилнинг август ойи охирида миждоз сифатида унга мурожаат қилган Йўлдош Равшанов билан айтилган манзилга боргунча, ҳамсуҳбат бўлди. Йўловчи гап орасида унга наша чекиши ҳақида ҳам қистириб ўтди. Ҳайдовчи бу гапдан ҳайрон бўлди. Наша чекишининг нима фойдаси борлигини сўраган эди, Йўлдош бу зормандани чекса, дунё ташвишларини унутуши ҳақида оғиз кўлиптирди. Хуллас, суҳбат якунида икковлон ўзаро телефон рақамларини алма-

шишди.

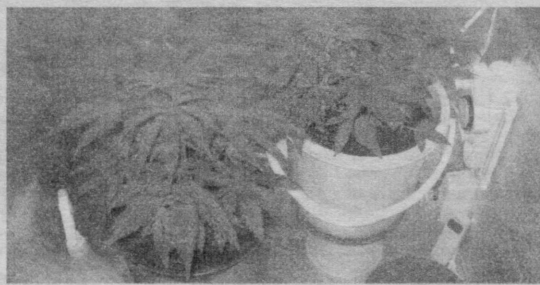
Орадан кўп ўтмай Йўлдош унга кўнғироқ қилди. Телефонда бўлган суҳбатдан сўнг, Нусратилланинг нияти бузилиб, турли режалар тузиб, бир қарорга келгач, фурсатини бой бермай, дарҳол эски таниши Ихтиёр Солиховга кўнғироқ қилди. Чунки, унинг айнан шундай қабих савдо билан шугулланишини Нусратилла яхши биларди. Савдо тезда пишиб, 2 пакет "дори"нинг нархи 360 минг сўмга баҳоланди. Ихтиёр ҳам хурсанд, боиси юрагини ҳовучлаб гул-

Бурхонжон БУРХОНОВ,
Вобкент туман прокурори

тувакда ўстирган "махсулот" и-га миждоз топилган эди.

Вобкент автошоҳбекатида "товар"ни қўлига олган харидор айтилган 400 минг сўмга яна 50 минг сўм қўшиб берди. Гиёҳвандлик моддаси савдо-сида воситачилик қилганлиги ортдан "фойда"га қолган арзиманган пул Нусратилла Камоловни шайтоннинг измига бутунлай бўйсундириб, нафс бандасига айланганди.

Ёмонлик узоқ яшай олмайди. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан ўтказилган тежор тадбир жараёнида жиноий ғуруҳнинг қилмиши фoш этилди.

Жиноят ишлари бўйича Вобкент туман судининг ҳукмига кўра, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан айбли деб топилган бу кимсаларнинг ҳар бирига тўрт йилдан мuddатга озодликдан маҳрум

қилиш жазоси тайинланди.

Гиёҳвандлик илллати дунё ҳамжамияти олдида турган глобал муаммо. Унга қарши кураш эса нафақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг, балки ҳар биримизнинг бурчимиз бўлиши шарт.

Кўза синган кун

Ёхуд деканнинг уйган «Хирмон»и

"Юқорида"ги таниш

Солижон Мирзаев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) котиба қизи оғохлантриб, кабинети эшигини зич ёпаркан, деразани очди.

Нигоҳи сал нарида гиж-гиж мева қилган ўрик дарахтига тушгач, бу манзарани бир ҳолатга ўхшатиб мийгида қулиб қўйди. У ишлаётган олий ўқув юртини мана шу дарахта қи-ўрслас бўлади. Мевалар — абитуриентлар. Хозир, айни "сезон" — абитуриентлар қабули. Ёшлар ёғилиб келяпти. Айниқса, ота-оналарни айтмайсизми?

Айримлари нима қилса ҳам фарзандини ўқишга қиритишни ўйлайди. Улар билан суҳбатлаша туриб, одамлар намунча содда бўлмаса, деб қўяди ўзини. Тест — адолатли синов, фарзандингизнинг билими бўлса, ўтиб кетади, дея қанча гапирсанг ҳам яна янлаверишди-да! Аслида бу ҳолат Солижоннинг ўзига ҳам мойдай ёқади. Солижон тортмадан қалин мўқовали дафтарлардан бирини олиб, арақлаш бошладди. Саналар, фамилиялар, суммалар ёзилган бу дафтар хар "сезон"да янги ёзувлар билан "бойийди". У декан бўлиб тайинланган, ўзига бўлган ишончи янада ортади.

2010, 2011, 2012 йиллар... Мана, 2013 йилги "хирмон". Насиб бўлса, бу йил ҳам омади чопади. Бўлмаса, шу ҳам муаммони, ана сейфдан пулни олади-да, эгасига қайтаради: "Онажон ёки акажон! Бу — на-сиб, тақдир! Бу йил бўлмаса, янаги йил-да! Илм олишнинг эрта-кечи борми?! Атрофга қаранг, фирибгарларга пул туқазиб, оломлаётганлар қанча." Катта унақа эмас. Менга ишонди. "Домла, омонат ўзингизда турсин, мен имкон даража-сида ёрдам бераман", — дейди доим".

Солижон фирибгарлар тўғрисидаги бир-ички воқеани таъсирли қилиб айтиб беришдан эринмайди. "Унда нега болам ўқишга киролмади?", деган саволга "Ҳа, энди, тестга кирганидан кейин ҳажжонланганим, жавоб варақасидаги 3-4 доирани нотўғри буюган экан-да. Ўзи ўхшаб турган иш эди" қабилда мулоимийлик, оғир-босқиллик билан айтилган бу жавобдан аламу газаб билан келган ота-оналарнинг ҳам пулни сарсон бўлмай олганига шукрон келтиришдан ўзга чоралари қолмайди.

Шундай хаёлларда ўтирган Солижоннинг қўл телефонини жиринглаб қолди, олиб, экранга қаради. Нариги факультет декани Омилжон экан. Саломлақидан сўнг Омилжон мударрага ўтди.

— Домла, олдингизга бир опохонимиз боради, хожатини чиқариб юборсангиз.

— Нима масала экан?

— Ўзимни опохоним, борганда айтиди. Сизни қўлингиздан келадиган иш бу, ака.

— Майли, келсин-чи...

— Ўн-ўн беш дақиқадан сўнг

Омилжон айтган опа унинг ҳузур-ида ўтирарди. Аёл гапирар экан, Солижон Буронович унга бошдан-оёқ разам солди. Кийиниши, безаклари тузуккина. Ўзига тўқ, шекилли.

— Домла, фарзандингиз билими яхши. Фақат яхшироқ репетиторлар бўлса, тест синовларига табиан билганларини янада мустақамлаб оларди, деб келувдим.

— "Билим йиллар давомида мустақамланадиган нарса. Репетитор болангизга имтиҳондан ўтишни кафолатлай олмайди. Кейин ичкарида нима "гап-сўз", "об-ҳаво" қанақа бўлади, қаердан биласиз?" — деди.

— Айтдим-ку, фарзандингиз билими яхши, деб. Лекин Омилжон айтгандай, эртага тестага "бели бакуват"нинг "хум калла" боласи келса, у кирса-ю, болам ўтолмай қолса...

— Мендан нима ёрдам, тушунмадим? — Солижон эҳтиёт-корликни унутадиганлардан эмас.

— Энди сиз ҳакингида Омилжон укам яхши фикрлар айтиди. Юқорида анча обрў-эътиборга эга "акахонингиз" бор экан, — аёл деканнинг унга ишонқирамай турганини қўриб, яна таъкидлади. — Омилжоннинг қиёматли опасиман.

— Бу масалага анча кечикмадингизми? Хужжат топириш ниҳоясига етганми.

— Домла, бир иложини қилинг. Болам учун ҳеч нарсани аямайман, — аёл йиғлагудай бўлиб, ялинишга тушди.

— Майли, сиз бораверинг. Хозир сизга ҳеч нарса дея олмаيمان. "Юқоридаги катта" билан маслаҳатлашиб қўрай, бирор гап бўлса, Омилжонга айтарман. Айтмоқчи, Омилжон қанча деди ўзи?

— Шуниси аниқ айтмади. Хозир сизга 4000 АҚШ долларини десам, долларнинг курси кундан-кун ошиб ётибди, нарх 5000 бўлиб қолса, ялиб қоларман. Домлангиз ўзи айтмади, деди.

— Тўғри айтибди, кечаги гап бугунга тўғри келмай қоляпти, — ўсмоқчилади Солижон Буронович.

— Тезроқ анигини билсак, ҳаракатимизни шунга қараб режалаштирар эдик.

Аёл илтимосини қайта-қайта таъкидлаб, ташқарига йўналди.

Супер контракт

Аёл чиқиб кетгач, Солижон Буронович очик қолган дафтари яна арақлади. "Супер контракт" — 1000 доллар — Зоҳиджон" деган ёзувга қўзи тушиб, энсасини қашиб қўйди. Зоҳиджон ўзининг талабаси бўлган. Зўр йигит эди-да, ўша воқеа бўлмаганида, ака-укадай эди улар.

— Устоз, қўлингизда таълим олиб кам бўлмадик. Энди қизимни ҳам ўзингиз ўқитиб берасиз, — деб қолди бир куни Зоҳиджон.

Солижон қўлидан келганча ёрдам беришини айтган эди, Зоҳиджон қизининг ўқишга кириб кетишига ҳам ўзи бош бўлиб туришини сўради. Зоҳиджон унинг асл шогирдларидек бўлгани учун унга "ўзимизнинг нарх" деб, 1000 АҚШ доллар сўради.

— "Савдо пишиди", бироқ Зоҳиджоннинг қизи ўқишга киролмади.

— Энди, қўпга келган тўй. Қўпма хафа бўлаверманг, — Солижон Буронович Зоҳиджонни "юпатган" бўлди. — Хоҳласангиз, пулингизни бугуноқ қайтариб бераман. Лекин сиз шошманг, ука. Яна бир ҳаракат қилайлик. Худо хоҳласа, қизингизни супер контрактга киргизаман.

— У қачон бўлади?!

— Сиз бу ёгини менга қўйиб беринг. Эртага контракт тўловларини ўз вақтида тўлай олманлар аризасини ёзиб, хужжати олиб кетади. Жой бўшаши билан қизингизни руй-хатга киргизамиз, тамом-васса-лом.

— У қачон бўлади? — саволини яна такрорлади Зоҳиджон.

— Худо хоҳласа, контракт тўловларини тўлаш учун 15-20 сентябрларгача муҳлат берилди. Шу мударра ичда тўлай олмаганларнинг ўрни ўз-ўзидан бўшайди. Вақант ўринга қизингизни киргизамиз.

Зоҳиджоннинг кўнглида милт этган чироқ ёнгандай бўлди. Аммо "супер контракт" савдоси 2011 йилнинг февраль ойи-гача чўзилди.

— Супер контрактни Тошкентда тест маркази ҳал қилган экан. Мен бунга аралаша олмаيمان, иложи бўлмади...

Зоҳиджон устозидан 1000 АҚШ долларини олди-ю, қайтиб қўришмаслиқни далилга тушиб, университетдан узоқлашди.

— Супер контрактни Тошкентда тест маркази ҳал қилган экан. Мен бунга аралаша олмаيمان, иложи бўлмади... Зоҳиджон устозидан 1000 АҚШ долларини олди-ю, қайтиб қўришмаслиқни далилга тушиб, университетдан узоқлашди.

"Страховка"

Одатда оилавий можаролар юз берганида унчинчи одамнинг бевосита ширтиқор дараз кетаётган оиланинг ўнглини кетишига сабаб бўлади. Унчинчи одамнинг ўзи ҳам бундай савобталаб юмушдан бахра олади. Лекин Инобатхон-чи? Ўқув юртларига хужжат топириш мавсими келганида, у ҳам пайтасига кўрт тушгандай гимирлаб қолади. Хали у, ҳали бу факультетга кириш истагини билдирган ўқувчиларига "Олий-гоҳ декани — фалончи домла, курсдошим. Ёрдам беради. Билимнинг яхшику-я, барибир "страховка" қилиб қўйган маъқул", дея таъкидлашдан зерикмади. Мана, бир неча йиллардан бери шу "страховка"лардан "насибага яраша" ризқи униб турибди.

Олий ўқув юрти қошидаги лицейда ўқитувчи бўлиб фаолият кўрсатаётган Инобатхон дарсдан бўш вақтларида репетитор сифатида машгулотлар ўтади. Факультет декани Солижон билан курсдош. Билимли, жамоатчи бу курсдошини талабалик давридан хурмат қиладди. Шунинг учун бирорта илмий мақола ёзса, унинг маслаҳатини олиб туради. Ҳамма курсдошлари алқаб гапирадиган "омади юришган бола"нинг хузурига, айниқса, ёзда Инобатхон серқатнов бўлиб қолади.

Ўқувчиси Гулнора ўтган йил етарли балл тўплай олмай, ўқишга кира олмади. Илқилган курашга тўйма, деганларидек, 2012 йил март-июль ойларидан ундан сабоқ олгани келди. Лекин омад юришмас, қийин экан, яна йилқилди.

2013 йилнинг баҳорида Гулнора яна ўқитувчисининг олди-га келди. "Опа, бошқа жойга борсам, учна тушунмаяпман,

шунга ўзингизнинг олдингизга келдим". Инобатхон Гулнорига яна қайтадан сабоқ бериб, имтиҳонга тайёрлади. 2013 йил июнь ойи охирида Гулноранинг отаси Абдулла ака келиб, Инобатхонга учрашди-да, университетда таниш домлари бўлса, улар билан гаплашиб келишни илтимос қилди.

Ўз навбатида Инобатхон улу бу вазифани ўзи бажара олмаслигини айтиб, бу иш қўлидан келадиган бир курсдошига рўпара қилиб қўйиши мумкинлигини айтган эди, Абдулла ака рози бўлди. Айтмоқчи, у "қурук" келмаган экан. Хамир учидан патир, дея Инобатхонга 500 АҚШ долларни тўқазди.

Инобатхон шу кўннинг ўзидаёқ Солижоннинг олди-га борди. Мударраони айтиб, 500 АҚШ долларини курсдошига узатди. Икки курсдош ўртасида шу ёрнинг ўзидаёқ битим тузилди. Гулноранинг ўқишга кириши 3500 АҚШ долларни билган ҳал қилинадиган бўлди.

Шу оиннинг ўзида Инобатхон ва Солижоннинг ўртасида бу мавзудаги суҳбат яна уч бор такрорланди. Яна уч нафар абитуриентнинг отасига ваъда берилди.

Ота-оналар лицей ўқитувчиси Инобатхоннинг бир зумда ишни "пиштатганидан" хурсанд бўлишган бўлса, Солижоннинг хузурига кириб, униг ўқтам овози-ю, "имкон борича ҳаракат қилишдан" кўнгиллари таскин топди.

Тест синовлари бўладиган куни худди ўзининг фарзанди имтиҳонга кирадигандай ҳажжон ва қўрқув билан қарши оладиган Инобатхон юрганини хувчўлаганча, университет яқинидаги бекатда икки-уч ота-она билан гаплашиб турибди. Гаплашпти-ю, суҳбат нима ҳақда эканлиги қулониға киргани ҳам йўқ. Мана, тушликка ҳам яқинлашиб қолди. Ўқув муассасаси ҳовлисидеа одам кўясиди. Ичкаридан кимдир йиғлаб, кимдир қулиб қияпти. Оломон орасида Инобатхонни қўриб қолган Гулноранинг отаси Абдулла ака унга қараб юрди. Унинг важоҳидан қўнгилисизлик юз берганини сезган Инобатхон ҳам унга пешовз чиқди.

— Ҳа, Абдулла ака, — қўрқоқ олдин мушт кўтарар дегандай сўз бошлади Инобатхон.

— Э-э, умуман билмайдиган саволлар тушибди-ку?! Иш расво. Ишонганингиз нима қилиб беради?!

— Ака, шошманг! Ким сизга тестнинг ичига кириб, ёрдам беради, деди? Бу иш ими-жи-мида битадиган нарса. Ваҳима қилманг, амалласа бўлади. Домла "юқори" билан хал қиладди.

Чўкаётган одам ҳасба ёпиша-ди, деганларидеа, Абдулла ака хозир ёниб турган қўнгилига бирор таскин қидираётгани учун яна Инобатхонга юзланди.

— Айтинг, бугуноқ учрашинг, иложини қилсин. Олди-бердисиға яна қўшаман.

Инобатхон неча йилдан бери бу "жараён"нинг ичидеа пишиб кетган. Яхшиям, тест жавоблари ўн кўнлардан кейин қиладди. Бу вақт оралиғидеа бисотидаги бирор таскин сўзлар билан илон арагандай, ота-оналарни алдаб туради. Шу қисқа вақт улардаги важоҳату газаб ўтиға озгична бўлса ҳам сув сепгандай бўлади.

Оятилло РАХИМОВ,
Анджон вилоят прокуратураси
АМИБ катта терговчиси

Тест жавоблари чиққан куни Инобатхон маломатлар ёрғири остида қолди. Солижон Буронович, яни "хожатбарор" курсдош, ҳеч бир ўқувчисиға "страховка" қилолмапти-ку?!

Кўза синган кун

Бугун Омилжон айтган аёл пул олиб келади. У шаҳардан четроқ манзилга етиб келганида, аёл уни қулиб турган экан. Аёл пулни унга бера экан, "Уялиб қолмайлик, домла", деди. "Ҳаракат қиламиз, ҳаммамизнинг юзимиз ёруғ бўлсин". Солижон аёл машинадан тушгач, пулни яна ушлаб қўрди. Солижон Мирзаев бу гал ҳужжат-тарибот органи ходимларининг қармоғига иллингани билмай қолди. Бу қармоқ кўп ўтмай, Омилжон ва Инобатхонларни ҳам фош этди.

Водийга зиё таратиб, салоҳиятли кадрлар етказиб бераётган нуфузли илм масканларидан бирида факультет декани лавозимидеа ишлаб келган Солижон Мирзаев Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг бир неча моддасидеа кўрсатилган жиноятни содир этганлигиға қисман икор эканлигини билдирди. Лекин ашөөий далил сифатидеа олингани унинг "хотира дафтари"даги ёзувлар, қайдлар унга "ошиғи олчи" бўлиб юрган кўнларини яна ёгда солди.

— Декан лавозимидеа ишлаб келган вақтимда, яғни 2010-2013 йиллар давомида менга фарзандини ўқишга киргизиб мақсадиға мурожаат қилиб келган фуқароларға турли факультетларға ўқишга киритишн ваъда қилиб, пор олганман. Кимдан пул олган бўлсам, уни унутмаслик учун, агарда ўқишга кириб кетса, пулларини ишлабди юбориш, кира олмаса, қайтариб беришда адашмовчиликка йўл қўймайлиқ учун дафтарларға маълумотларни қайт қилиб борганман. Пуллари олганимдан сўнг ва ундан олдин ҳам ушбу шахсларни ўқишга киритиш учун олийгоҳ раҳбарлари ва Тошкент шаҳрида жоилашган Тест синов марказлари мансабдор шахслари билан гаплашиб, бу пуллари бериш мақсадиға бўлган эмас. Чунки улар билан бу мавзуда умуман гаплашамаганман.

Тергов жараёнида Солижон Буроновичнинг хотираси панд беради. У 2010 йилдан буён кимдан қанча олганини адашмай айтиб берди.

У руйхатдагиларни бирма-бир санар экан, тўрт йиллик "сезон"да, яғни 2010 йилдан 2013 йилгача жами 36 200 АҚШ долларларини фирибгарлик йўллари билан қўлга киритганини ҳам тани олди.

Инобатхон эса пора беришға қизиктириб, 2013 йил июль ойидеа тўрт нафар фуқаронни алдаб, жиноят шериги билан ўқишга киритиб қўйиб мақсадиға жами 7 500 АҚШ доллар ишлаб олишға муваффақ бўлган экан. Шунингдек, қалаванин бир уқини ушлаб турган қўниги факультет декани Омилжон Шодиев ҳам айбини тани олди. Суд ҳукми билан фирибгарларнинг қилмишиға яраша жазо тайинланди.

Жаҳолат

Инсон ҳаётда ўз ўрнини топиши учун оиладаги соғлом муҳитнинг аҳамияти жуда катта. Омласи тинч, турмуши фаровон бўлган инсонларнинг рўзғориди барака, хонадониди файз, касб-кориди унум бўлади. Тинчлик ва хотиржамлик ҳуқи сурган оилаларда ота-она ва фарзандлар ўртасидаги муносабатлар ҳам кўнгиладигидек бўлади. Аксинча, оиладаги жанжал-тўполонлар, эр-хотиннинг бир-бирига оқибатсизлиги туфайли оила дея атламиш кўрғонда парокандалик юзага келади.

Самиговлар (исм-фамилиялар ўзгартирилган) оиласида ҳам тез-тез жанжал бўлиши одат тусига айланиб қолганди. Рисоладагидек кўринган бу оиланинг икки нафар ўғли бўлиб, Даврон Самигов билан Фариди Зельникова 1995 йилда шаръий никоҳ асосида турмуш қуришган. Тўнғич фарзанд Шерзодбекбек ҳамда кенжа ўғил Диёрбек Ф.Зельникованинг биринчи турмушидаги фарзандлари бўлиб, улар ўғай ота Д.Самигов билан бирга онанинг уйда яшар эдилар.

Даврон сантехник бўлиб ишга кирганидан сўнг, тез-тез маст ҳолда уйга келишни одат қилди. Мунтазам давом этган жанжаллар оқибатда эса оиладан файз кетиши ҳеч кимга сир эмас. Бир кун жанжал бўлган хонадондан қирқ кун барака кетади, деб бежиз айтилмаган.

2012 йилнинг 5 сентябрь куни эрталаб соат 9:30 ларда, Даврон кайфи чала таркалган ҳолатда уйғониб, Шерзодбекбек билан нонушта қилди. Ўғай бўлса-да, ота эканлиги ёдига тушган Даврон унга панд-насихат қилмоқчи бўлиб, гап бошлади.

— Дангасаликдан бошинг чиқмай қолган. Сен ҳам катта бўлиб қолдинг. Пул топишининг ҳаракатини қилмайсанми? Ўғил бола бўлсанг, Качонгача бизнинг бўйнимизга осилиб юрасан?

— Ахир ҳали коллежни тугатганим йўқ-ку! Қандай пул топаман? Аслида сиз бизнинг бўйнимизга осилиб яшайсиз. Ичаве-

риб, жонимизга тегдингиз. Сиз онданми уйда ашаётганингизни унутиб қўйдингиз, шекилли?!

Даврон унинг гапларига чидаб турулмай, Шерзодбекбекнинг юзига тарсаки тортиб юборди. Афсуски, Шерзодбекбек ҳам қараб турмади. Калтак егани алам қилиб, Давроннинг ўғай бўлгани билан отаси эканлигига ҳам қараб ўтирмади. Стол устида ётган ошхона пичоғини олди-ю Д.Самиговнинг кўкрак қафасига бир неча бор санчди. Ота кўрагини чангаллаганча, ерга йиқилди.

Шерзодбекбек унинг қимирламай қолганини кўриб, нима қиларини билмай турганида, тўсатдан эшик тақиллаб қолди. Онаси экан. Ф.Зельникова шу куни ишдан эртарақ келганди. Ўғлининг доқадек оқариб кетган юзига кўзи тушар экан "Ҳа, нима бўлди, тинчликми?", деди шоша-пиша.

— Анави эрингиз билан яна уришиб қолдик...

Шерзодбекбек шундай дея ётоқхонага кириб кетди. Кўнгли нотинчлики сезган она ошхонага шовилди. Қай кўз билан кўрсинки, эри қонга беланиб ётарди. У жонҳолатда "Шерзодбек, нима қилиб қўйдинг? "Тез ёрдам" чақир! Тез бўл!", дея чинқириб юборди.

— Менда айб йўқ, Эрингизни ўзи томоғимдан бўғиб, "сени ўлдираман" деб қўрқитди. Индамай турганимда, ростданам ўлдириб қўярди.

Фарида ўғлининг гапларини эшитар-эшитмас, ўзи "тез ёр-

Умиджон АБДУЛЛАЕВ,
Олмазор туман прокуратураси
терговчиси
Гули ХОЖИБОЕВА,
«Hudud»

дам" чақирди. Кўп ўтмай воқеа жойига "тез ёрдам" машинаси билан милиция ходимлари ҳам етиб келишди.

Мазкур ҳолат юзасидан жиноий иш қўзғатилиб, тергов ва сурштирув ишлари бошлаб юборилди. Суд-тиббий экспертизасининг хулосасига кўра, Даврон Самигов кўкрак қафасининг чап томонига санчиб-кесиб қирувчи жисм таъсирида, юрак халтаси ва юрак мушагининг жароҳатланиши оқибатидаги ички ҳамда ташқи қон кетиши натижасида вафот этганлиги аниқланган. Қолаверса, судга оид руҳий-психиатрия экспертизасининг хулосасида Шерзодбекбек Зельников жиноят содир этган вақтда ўз ҳаракатларини бошқара олганлиги, ўзининг руҳий ҳолатига кўра, судда иштирок этиши мумкинлиги, шунингдек, руҳий касал эмаслиги ва мажбурий даволашига муҳтож эмаслиги аниқланган.

Аммо Шерзодбек Зельников суд мажлисида сўроқ қилинганида айбига иқдор бўлмади. Аксинча, Д.Самигов маст ҳолатда уни бўғмоқчи бўлганлигини таъкидлаб тураверди. Қолаверса, ўғай отасига бирор-бир оғир тан жароҳати етказиш ва уни ўлдириш нияти бўлмаганлигини ҳам маълум қилди. Шерзодбек ўзини ҳар қанча оқлашга урингани билан унинг айби инкор этиб бўлмас далиллар билан тўлиқ ўз исботини топди.

Жиноят ишлари бўйича Олмазор туман суди томонидан Шерзодбек Зельниковга нисбатан ҳукм эълон қилиниб, унга Жиноят кодексининг тегишли моддаларига биноан жазо тайинланди.

Ноқонуний ишнинг оқибати

Андижон вилоятининг Булоқбоши тумани Майриқ қишлоғида яшовчи Қизлархон Исманова анча-мунча эркак киши ҳам қилолмайдиган ишга қўл уради. Пул топиш учун сохта тадбиркорлик йўлини танлаган Қ.Исманова ўзи истиқомат қиладиган уйда қўлбола усулда тайёрланган ароқларни муомалага қиритиш билан шугуллана бошлади. Бу билан у истеъмолчиларнинг ҳаёти ва соғлиғига хавф солиши мумкинлиги ҳақида ўйлаб ҳам кўрмади.

С.СОҲИБОВ,
Андижон вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

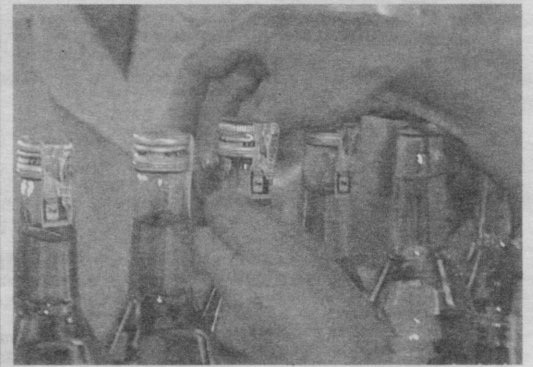
ламаси, шиша устига беркитиладиган целлофан қоплама, 37 дона "Московская" ёрликли, 6 дона "Свободний полёт" ёрликли ва 4 дона ёрликсиз, жами 47 шиша ароқлар ашёвий далил сифатида олинди.

Энг ёмони, вилоят ИИБ ЭКБ мутахассисларининг хулосасига кўра, ашёвий далил тарихида олинган маҳсулотларнинг талабга жавоб бермаслиги ҳамда истеъмолга яроқсиз бўлиб, инсон ҳаёти ва соғлиғи учун хавфли эканлиги маълум бўлди.

Ушбу ҳолат бўйича Қ.Исмановага нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Юқоридаги каби сифатсиз, истеъмолчиларнинг ҳаёти ва соғлиғи хавфсизлиги талабларига жавоб бермайдиган маҳсулотларни сотиб, мўмай даромад орттирмоқчи бўлганлар қилмишларининг оқибати ҳақида ўйлаб кўрсалар, ёмон бўлмасди.

"Етти ўлчаб бир кес", дейди халқимиз. Аммо бу нақлга амал қилмасдан, ўйламасдан қўйилган биргина қалтис қадам ҳам кишини "жарликка" қулатиши мумкинлигини "қахрамонимиз" англаб етган бўлса, ажаб эмас.

Сохта тадбиркорликка йўл йўқ

Мамлакатимизда тадбиркорлик ривожига ва унинг ҳуқуқий базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилаётгани бежиз эмас. Бугунги кунга келиб, миллий иқтисодиётимизда тадбиркорлик ва кичик бизнеснинг тутган ўрни ва салмоғи тадбиркорлик субъектлари томонидан амалга оширилаётган ишларда яққол намоён бўлмоқда.

Баҳодир ХОЛЛИЕВ,
Сурхондарё вилоят прокуратураси бўлим прокурори

соғлом рақобат натижасида бозорларимизни турли-туман сифатли товарлар билан тўлдиришга имкон бермоқда. Айна дамда тадбиркорлар фаолиятини тартибга солиш, уларга кенг имконият, кафолат ва имтиёзлар яратиш мақсадида юзлаб қонун ҳамда қонуности ҳужжатлари, Фармон ва қарорлар қабул қилинди. Шу билан бирга, солиқ юки сезиларли даражада камайtirилди.

Ана шундай имкониятлардан унумли фойдаланган ҳолда, қонуний фаолият кўрсатиб, ҳам оиласига, ҳам жамиятга фойда келтираётган ишбилармонларнинг кўнгли хотиржам, топганда барака бор. Аксинча, нопок йўллар билан тадбиркорлик қилмоқчи

бўлганларнинг қилмишлари эса кун келиб ошқор бўлиши тайин. Буни жерқўронлик сохта тадбиркор Алишер Суманқулов мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

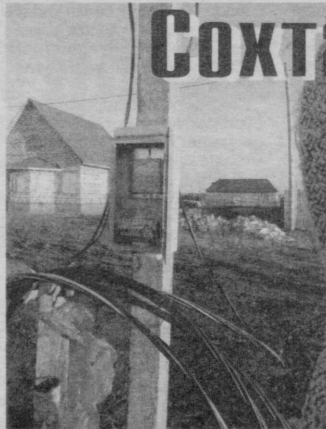
2013 йилнинг 26 июнь куни СВОЖДЛҚК департаментининг Жарқўрган туман бўлими ходимлари томонидан ўтказилган назорат тадбирида А.Суманқуловнинг яшаш уйи кўздан кечирилди ва унинг ёрдамчи хўжалигида мойжувоз ўрнатиб, электр тармоғига ноқонуний уланган ҳолда, қўлбола усулда пахта қитгидан ёғ ва кунжара маҳсулотлари ишлаб чиқараётгани аниқланди.

Текшириш жараёнида яширин цехдан 15 та полиэтилен халталарга жойланган

450 кг. чигит, 10 литр жувоз ёғи, генератор, редуктор, электрокабел, электроавтомат ва мойжувоз ускуналари топилиб, ашёвий далил сифатида расмийлаштирилди.

Жиноят ишлари бўйича Жарқўрган туман судида сохта тадбиркорнинг қилмишлари атрофида ўрганиб чиқилиб, А.Суманқуловга қилмишга яраша жазо тайинланди.

Гоҳ-гоҳида учраб турадиган бундай ҳолатлар нафақат жамиятимиз ижтимоий ва сиёсий барқарорлигининг кафолати бўлаётган кичик бизнес ва хуслуний тадбиркорликка, балки фуқароларнинг соғлиғига ҳам хавф туғдираётган ачинарли ҳолдир. Умид қиламизки, тадбиркорликни йўлга қўйиш иштиёқида бўлганлар А.Суманқулов сингари қинғир йўлни тутмайдилар.

Маълумки, қонунчиликдаги ўзгаришлар, бу соҳада олиб борилаётган кенг қўламли ислохотлар ҳамда уларнинг изчил амалга оширилиши аҳоли бандлигининг таъминланишига, қучли рақобат муҳитининг шаклланишига, шунингдек,

Ўз касбига меҳр ва масъулият билан ёндашиб, ҳалол меҳнати билан эл олдига обрў-эътибор қозонган инсон, 24 йилдан зиёроқ умрини қонунийликни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш ҳамда ҳуқуқий-амалий тажрибасини ёш ходимларни тарбиялашга бахшида этиб, жамоатчилик эътиборига сазовор бўлган прокуратура фахрийси Ниязметова Санобар Абдуллаевна қўлуғ 60 ёшни қарши олмақда.

Ҳалоллик ортидан...

У меҳнат фаолияти давомида Самарқанд вилоят прокуратурасида бўлим прокурори, прокурор катта ёрдамчиси, Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим катта прокурори ва бўлим бошлиғи лавозимларида хизмат қилиб, шарафли меҳнат

йўлини босиб ўтди.

Санобар Ниязметова ўзининг меҳнатсеварлиги, кўп йиллик амалий иш тажрибаси, теран билими, самимийлиги, камтарлиги ҳамда изланувчанлиги билан ҳамкасблари меҳрини қозонди. Ишлаш даврида жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этди.

Санобар Ниязметованинг қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишига қўшган ҳиссаси прокуратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолалиб, бир неча мартаба рағбатлангилди.

Бугун у мунаввар кунлар шукронасида, фарзандлар ва неваралар давраида табарруқ айёми қаршиламоқда.

Ҳурматли Санобар Абдуллаевна, таваллуд айёмингиз муборак бўлсин! Сизга сихат-саломатлик, узоқ умр, оилангизга файзу барака, хонадонингизга тинчлик-хотиржамлик тилаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси
ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик Маркази

Эътибор ва ғамхўрлик

2014 йилнинг "Соғлом бола йили" деб эълон қилинганлиги бежиз эмас. Бу давлатимиз томонидан ёш авлодга қаратилган, гоёт узоқни кўзлаган сиёсатнинг ва бу борадаги муҳим ислоҳотларнинг мантиқий давомидир. Истиқболимизнинг туркираб яшнаши, равнақи, эришадиган ютуқларимизнинг абдийлиги, шубҳасиз, фарзандларимизнинг қай даражада жисмонан, ҳам маънан соғлом ҳамда баркамол бўлиб вояга етишига боғлиқ.

Таъкидлаш жоизки, давлатимиз томонидан боқувчисиз қолган болаларга, кам таъминланган оилалар фарзандларига ҳамда ота-оналарининг васийлигидан маҳрум бўлган болаларга ҳам бирдек эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиб келинмоқда. Зеро, бу давлат ва жамиятнинг, қолаверса, ҳар бир фуқаронинг бурчи ҳисобланади. Бундай ғамхўрлик ва рағбат ҳар бир ёш авлодда Ватан ва халқ учун кераклигини, жамият ва давлат олдида бурчли эканлигини унутмасликка ундайди.

Ёшларга йўналтирилган бу борадаги имтиёз ва имкониятларнинг барча фарзандларимизга бирдек татбиқ этилишини таъминлаш борасида прокуратура органларида ҳам қатор ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, мазкур соҳада олиб бориладиган ижобий ва самарали тадбирлар "Соғлом бола йили" ҳам изчил давом эттирилади.

Фахриддин БАКАЕВ,
Қарши ҳарбий прокурори

Қарши ҳарбий прокуратураси ташаббуси билан Жануби-ғарбий маҳсуз ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги ва округ Сержантлар тайёрлаш мактаби ҳамкорлигида Китоб туманидаги 5-сонли ўсмирлар меҳрибонлик уйига таширф уюштирилди.

Меҳрибонлик уйига таширф бу юрган ҳарбийлар у ердаги болалар билан учрашиб, ўзаро суҳбатда бўлишди. Мулоқот чоғида ҳарбийлар тарбияланувчиларга ҳақиқий инсон қалби пок, хур фикрли, ташаббускор бўлиши, Ватанига содиқ, бор меҳнати ва қобилиятини ўз оиласи, Ватани ва халқ тинчлиги, равнақи ҳамда фаровонлиги йўлида сарф этиши кераклиги ҳақида гапириб ўтдилар. Жумладан, уларга келажакда барча яхши фазилатларни ўзида мужассам этган шахс бўлиб етишишлари, бу йўлда эса давлатимиз томонидан яратиб бериладиган имкониятлар ва шароитлардан фақат унумли фойдаланиш кераклиги ҳақида батафсил тушунчалар берилди.

Шунингдек, учрашувда она Ватанимиз — Ўзбекистон Республикасининг порлоқ истиқболи, мудофаа ва хавфсизлиги, мустаҳкам химояси уларнинг ва ука-сингиллари бўлмиш ёшларнинг қўлида эканлиги, Ватан учун фақат виждонига содиқ авлод бўлиш кераклиги тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтилди.

РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА

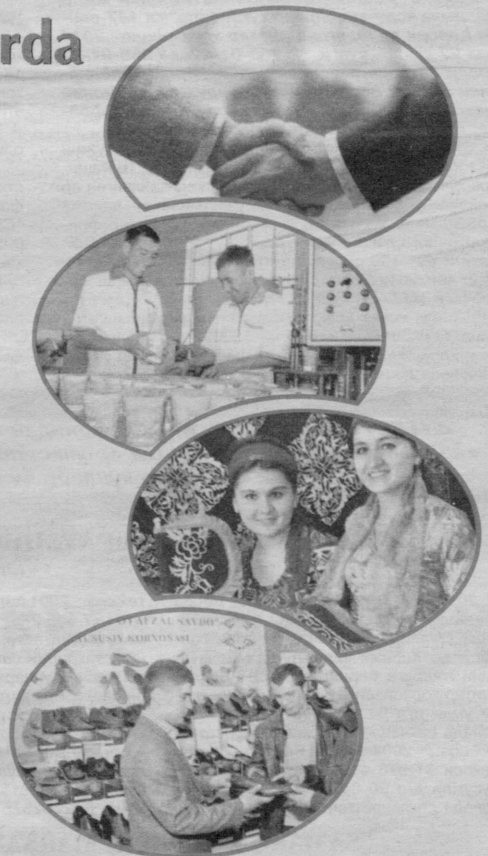

2014 yil 22 yanvarda

Moody's Investors Service xalqaro reyting agentligi

«Asaka» davlat-aksiyadorlik tijorat bankining reytingini tasdiqladi.

Barcha reytinglar istiqboli «BARQAROR»

Хизматлар лицензияланган

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
**O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi**

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV	Baxtiyor NAZAROV
Abbosxon SANGINOV	(Bosh muharrir o'rinbosari)
Muxtor ZOIROV	Kamoliddin ASQAROV
Gulnoza RAHIMOVA	(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
Faks: 233-10-53,
233-64-85

E-mail:
huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kunlari chopid.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'yozmalar taqiriz
qilinmaydi va egalari qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan
farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko' chiqirib bosish
faqat tahririyat ruxsati bilan amalga
oshiriladi.
□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun
tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma J-9077. 49 959 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Navbatchi muharrir: F.YODGOROVA
Sahifalovchi: S.BOBOLJONOV
Navbatchi: O'.DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyoti matbas ijodiy uchip otdi.
Korxonamanzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston
Respublikasi matbuot
va axborot agentligida
2009-yil 12-oktabrda
0188-raqam bilan
ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-7817

